

Source: Paul Lafargue, Reminiscences of Marx, 1890;

Translated: by Aye Aye Soe Win

Published: in "Marx and Engels Through the Eyes of Their Contemporaries," Progress Publishers, 1972.

**Paul Lafargue အမှတ်ရသည့် ကားလ်မာ့က်စ်၊ တော်လှန်သော စကော်လာ၊
သူ့ အကျင့်စရိုက်နှင့် တော်လှန်သော အဘိဓမ္မာ(၁၈၉၀)**

သူဟာယောကျ်ားတယောက်ဖြစ်ခဲ့သူ။ သူ့ကို သူ့ အရှိအတိုင်း၊ သူ့ အရှိတန်ဖိုး အတိုင်း ပဲ
နားလည်ရမယ်။

ဒါပေမဲ့ သူ့ အရည်အသွေးမျိုးနဲ့ သူ့ လိုလူမျိုး နောက်တယောက်၊ ငါ ထပ်မျှော်ကြည့်
ဖြစ်မှာတော့မဟုတ်ဘူး။

ဟမ်းမလက် ပြဇာတ် (ရိုတ်စပီးယား)

အခန်း ၁၊ ဇာတ်ပင်ခန်း ၂

အပိုင်း (၁)

မာ့က်စ် နှင့် ပထမဆုံးအကြိမ်တွေ့ခြင်း

ကျနော် ကားလ်မာ့က်စ်ကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈၆၅ မှာ ပထမဆုံးအကြိမ် တွေ့ခဲ့တယ်။
ပထမအင်တာနေရှင်နယ် ကို စိန့် မာတင်ခန်းမမှာ စက်တင်ဘာ ၂၈၊ ၁၈၆၄ မှာ
ဖွဲ့ စည်းခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ ပထမအင်တာနေရှင်နယ်ဖွဲ့ အပြီး၊ ကျနော်နေတဲ့ ပြင်သစ်မှာ၊
သက်တန်းနယ်သေးတဲ့ သည်အစည်းအရုံး ဘယ်လို တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လာနေသလဲဆိုတဲ့
သတင်းတွေ မာ့က်စ် ကို ပြောပြဖို့ ကျနော် ပါရီကနေ လန်ဒန်ကိုရောက်လာခဲ့တယ်။ ပြင်သစ်
ဘူဇာသမ္မတနိုင်ငံတော်ရဲ့ ဆီနိတ်တာ တော်လိန်းက မာ့က်စ် စီသွားမဲ့ ကျနော် အတွက်
မိတ်ဆက်စာတစောင် ရေးပေးလိုက်တယ်။

Paul Lafargue and Laura Marx မှာကပ် အမှတ်တရ ဤစာတမ်းရေးသူ ပေါလ်လာဖာဂ် နှင့် မှာကပ် သမီးလတ် လောရာ

ထိုစဉ်က ကျနော့်အသက်က ၂၄ နှစ်။ ကျနော်တို့ ပထမဆုံးစတွေ တွဲနေ့က အတွေ့အကြုံကို ကျနော် အသက်ရှင်နေသမျှ ကာလ ပတ်လုံး မှတ်မိနေမှာပဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အချိန် တုန်းက မာ.ကပ်ဟာ မကျန်းမာရာဘူး။ သူ အရင်းကျမ်းပထမတွဲ အတွက် အလုပ်လုပ်နေတဲ့အချိန်။ သည်ပထမတွဲကို ကျနော်တို့ စဆုံပြီး နောက် ၂ နှစ်အကြာ၊ ၁၈၆၇ အရောက်မှာ ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ မာ.ကပ်ဟာ သူ့ အလုပ် တွေမပြတ်မှာကို စိုးရိမ်ပူပန်ရှာတယ်။ လူငယ်လေးတွေသူ့ စီ လာရောက်လည်ပတ်လျှင် သူက ဝမ်းသာကြောင်းပြတယ်။ လူငယ်လေးတွေကို သူမရှိတဲ့ နောက်ပိုင်း၊ အတွေးအခေါ်လက်ဆင်ကမ်းဖို့ ဆက်လေ့ကျင့်ပေးရမယ် လို့ မာ.ကပ်က ပြောတတ်တယ်။

အများအတွက် အလုပ်ပါတဲ့ လူထုသိပ္ပံသမား၊ ထူးချွန်တဲ့ လူထုစကော်လာ။

သိပ္ပံနဲ့ လူမှု ဆက်ဆံရေးဘဝ။ သည်နေရာ ၂ခုလုံးမှာ သူက ထူးချွန်တာ။ သည်ကဏ္ဍ ၂ခုလုံးမှာ တချိန်တည်း တပြိုင်နက်တည်း ပါရမီလည်းပါ။ ကျွမ်းကျင်မှု နဲ့ ပါ ဦးဆောင်နိုင် တဲ့ ရှားရှားပါးပါးခေါင်းဆောင်အမျိုးအစားမှာ မှာကပ်ဟာ တယောက် ဖြစ်နေတယ်။ သူဟာ သိပ္ပံနည်းကျတယ်။ အများပြည်သူတွေဘဝကိုသိတယ်။ သိပ္ပံအသိ နဲ့ လူနေမှုဘဝ၊ သည်၂ခုအပေါ် သူ့ နားလည်မှုဟာ အပိုအလိုမရှိ အချိုးကျပြီး၊ သူ့ အမြင်၊ သူ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေဟာ ညီညွတ် တယ်။ မျှတတယ်။ သည်တော့ မာ.ကပ်ကို မြင်လိုက်တာနဲ့ သူဟာ ထူးချွန်တဲ့ ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်နေတာကို လက်ခံရ ရုံမျှမက၊ တိုက်ရဲ ခိုက်ရဲ ဘဝတိုက်ပွဲဝင် ဆိုရှယ်လစ်ယောက်ျားဖြစ်နေတာကိုပါ ထည့်မစဉ်းစားလို့ ကို မရတော့ဘူး။

သိပ္ပံ ဆိုတဲ့အရာကို စနစ်တကျသုတေသနပြုလုပ်ရာမှာ၊ “နောင်ဖြစ်လာမဲ့ ရလဒ်အဆိုးအကောင်းတွေကို ပူပန်နေစရာမလိုဘူး။ သိပ္ပံကို သိပ္ပံ အကျိုးသက်သက် လိုက်စားလေ့လာရမယ်” ဆိုတဲ့အမြင်ကိုလည်း မာ.က်စ် က ကိုင်စွဲတယ်။ ဓါတ်ခွဲခန်းက သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးဟာ လူ့ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ကင်းကွာလို့ မရဘူး။ တခြား သူ့ ခေတ်ပြိုင်တွေ ပါဝင်ဆင်နွှဲနေတဲ့ နိုင်ငံရေးရုန်းကန်မှု လူမှုဘဝထဲက တအားကင်းကင်းကြီး နေလို့ မရဘူး။ ...သည်လိုနေခဲ့လျှင် သည်ပညာရှင် ဟာ ဒိန်ခဲတုံးထဲ ဝင်ဟောင်းနေတဲ့ လောက်ပိုးနဲ့ အသွင်တူလာမယ်။ ပညာရှင်အဆင့်ကနိမ်ကျသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အလုပ်ရှိနေတဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်ဟာ သူ့ ကိုသူ ဂုဏ်ဒြပ်ကျ အဆင့်နိမ် သွားအောင် လုပ်မိတယ်ဆိုလျှင်၊ သည်လိုဖြစ်သွားရတဲ့ တခုတည်းသော အကြောင်းက၊ သူဟာ အများအရေးကိစ္စတွေမှာ ဝေးလာ လို့ ဖြစ်တယ်။ အများဆိုင်လူမှုဘဝ ပတ်ဝန်းကျင် က စွန့် ၊ သည်အရေးတွေမှာ တက်ကြွစွာပါဝင်ပတ်သက်နိုင်တဲ့ အခွင့် အလမ်းကို စွန့် လွှတ်လိုက်လို့ ဖြစ်တယ်။ သည်နည်းနဲ့ ပညာရှင်တစ်ဦးဟာ ကိုယ် ဂုဏ် ကိုယ်ပြန်ချ ရာရောက်တယ်လို့ မာ.က်စ်က ယူဆထားတယ်။ သူပြောတတ်တာကတော့ သည်လိုပါ။

သိပ္ပံ ဆိုတာကို တကိုယ်တော် အပန်းဖြေရုံ ဝါသနာတရပ် အနေနဲ့ လိုက်စားလို့ မရဘူး။ သိပ္ပံကို နားလည်အောင် သုတေသနပြုခွင့်ကြုံကြိုက်တဲ့ ကံထူးသူပညာရှင်များဟာ သူတို့ အပင်ပန်းခံ ရှာဖွေ လေ့လာတွေ့ ရှိချက်များကို လူသားတွေရှေ့မှောက် မှာ တကယ် ချပြရမယ်။ လူသားဝါဒထွန်းကားဖို့အတွက်သာ ပညာရှင်တွေ၏ သိပ္ပံအသိ ကိုအသုံးချခံ ဖြစ်စေရမယ်လို့ မှတ်စဉ် ခဏခဏ ပြောတယ်။ သူအကြိုက်ဆုံးဆောင်ပုဒ် ကတော့ “အလုပ်။ အလုပ်လုပ်ကြ။ လူသားဝါဒထွန်းကားဖို့ အလုပ်လုပ်ကြ” တဲ့။

အလုပ်လုပ်သူကို ပဓာနထားရမယ်။ လုပ်အားကို ခေါင်းပုံဖြတ်တဲ့ စီးပွားရေးစနစ်များကိုနားလည်ရမယ်။

အခြေခံအလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ ဒုက္ခဒေဒနာတွေကို မှတ်စဉ် က စာနာစိတ်ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူစာနာပုံက ခံစားချက်ကို အခြေခံပြီးဖြစ်လာတဲ့စာနာထောက်ထားမှုမျိုးတော့မဟုတ်ဘူး။ လူ့ သမိုင်း နဲ့ နိုင်ငံရေးဘောဂဗေဒကို သူ စနစ်တကျလေ့လာပြီးမှ ဖြစ်လာတဲ့ထောက်ထားမှု။ သူ့ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာမှုကပဲ သူ့ ကို ကွန်မြူနစ်ဒဿန စီ ဆိုက်ရောက်လာစေခဲ့တယ်။ မှတ်စဉ် တောက်လျှောက် ပြောလာခဲ့တာရှိတယ်။ “ကျုပ်ရယ်မှ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားလည်းကင်းတဲ.သူ၊ လူအချင်းချင်း ချိုးနှိမ်ငြင်းပယ်မှုတွေ၊ တင်စီးဘက်လိုက်မှုတွေက ကင်းတဲ.သူ၊ မည်သူမဆို ကျုပ်မြင်သလိုပဲ မြင်မယ်။ သည် ဘူဒါပဲ ဆိုက်လိမ့်မယ်” လို့ သူပြောတတ်တယ်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ စီးပွားရေးစနစ်တွေ နဲ့ နိုင်ငံရေးစနစ်တွေ ဘောဂဗေဒ အခြေခံနဲ့ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့တဲ့အကြောင်းတွေကို မှတ်တမ်းက သိအောင်လုပ်တယ်။ သည်ပညာကိုရှာဖွေမှုမှာ သူက မူလတင်ကူး သိမြင်ထားတဲ့ ဝါဒစွဲ၊ အယူအဆစွဲတွေမပါပဲ၊ လူမှုသိပ္ပံ အနေနဲ့ သီးခြားလေ့လာခဲ့တာဖြစ်တယ်။

မာ့က်စ်၏သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသန အလုပ်များဟာ (အများကျိုးစီးပွားကိုသာဦးတည်တဲ့) ဆိုရှယ်လစ် လူ့ဘောင်သမိုင်းကို ကြီးစွာ အထောက်အကူ ပြု ခဲ့တယ်။ ပေးဆပ်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက် သက်သက် နဲ့ မနေမနား အလုပ် လုပ်ခဲ့တာကလွဲလျှင်၊ သူ့မှာ တခြားရည်ရွယ်ချက်မရှိဘူး ။

မြေကြီးမှာပဒေသာပင်ပေါက်သလို ပြစ်မျိုးမဲ့မထင်၊ ပြီးပြည့် စုံတဲ့ ယူတိုပီးယန်းဝါဒ၏ တိမ်တိုက် တွေကိုလည်း မှတ်တမ်းက ကူညီဖယ်ရှားပေးလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်လည်းထားခဲ့တယ်။

လူ့ဘောင်၏စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး ကဏ္ဍတွေမှာ အလုပ်တကယ်လုပ်သူတွေခေါင်းဆောင်မှု ရမှသာ၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ကို ထူထောင်လို့ ရနိုင်မယ် လို့ မှတ်တမ်းက သတ်မှတ်တယ်။ ဒါဟာ အလုပ်လုပ်သော အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ သမိုင်းဝင် ရည်မှန်းချက်ဆောင်ပုဒ် လည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မှတ်တမ်းဟာ သူ့ အလုပ်မှန်သမျှကို အလုပ်လုပ်သော အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ လွတ်မြောက်အောင်မြင်မှု အတွက်ပဲ ဗဟိုပြု ရည်စူးခဲ့တယ်။

မွေးနိုင်ငံပျောက် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံသားမှတ်တမ်း

မှတ်တမ်းဟာ သူ့ အလုပ်တွေကို သူ့မွေးတဲ့နိုင်ငံတခုတည်း နဲ့ သာဆိုင်တယ်လို့ ကန့်သတ်မထားဘူး။ နိုင်ငံပျောက်နေပေမဲ့၊ သူ့ကိုသူ ကမ္ဘာကြီး၏နိုင်ငံသားတဦးလို့ သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဘယ်အရပ် ဘယ်နိုင်ငံရောက်နေနေ ...ကျုပ်က အမြဲ တက်ကြွနေမှာပဲ လို့ သူပြောတတ်တယ်။

သူ့ ဘဝကိုကြည့်လိုက်လျှင်၊ ပြင်သစ်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ အင်္ဂလန်၊ သူရောက်တဲ့နိုင်ငံမှာ မှတ်တမ်း ဟာ နိုင်ငံရေးအရ ပိုင်းနိပ်ကွပ်တာကို အတော်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရောက်တဲ့နေရာတိုင်းမှာ ဖြစ်လာတဲ့ တော်လှန်သောလှုပ်ရှားမှုတိုင်းမှာ သူဟာ အစဉ်ထာဝရ ဦးစီးဦးဆောင်နေရာက ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့တယ်။

တော်လှန်သောလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ဦးဆောင် ကဏ္ဍက ပတ်သက်မှုရှိတယ်ဆိုပေမဲ့ မှတ်တမ်း ဟာ၊ လမ်းပေါ်တက် စည်းရုံးလှုပ်ရှား၊ ပြိုင်ဘက်မဲ့အောင် နိုးကြားတက်ကြွတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ခေါင်းဆောင် ပုံစံမျိုးလည်း မဟုတ်နေပြန်ဘူး။ သူ့ကို ကျနော်စတွေ့ တဲ. လန်ဒန်မြို့ မေ့လမ်းပန်းခြံ လမ်းပေါ်က အိမ်မှာကတည်းက မှတ်တမ်းဟာ လမ်းပေါ်က ဆိုရှယ်လစ် ပုံမျိုးမထွက်ပဲ၊ တိကျတဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးဖြစ်နေတယ်။ သည်အိမ်မှာ သူဟာ ပညာရပ် အကြောင်းအရာတွေကို သိပ္ပံနည်းကျ ခါးချိုး လေ့လာဆည်းပူးခဲ့တယ်။ သူများတွေပါ သူ့ စီလာပြီး လေ့လာဆည်းပူးကြတယ်။

မာ့က်စ်နှင့် အန်ဂဲလ်စ် အတူတကွ

သူ့ စာဖတ်ခန်းဟာ စာတတ်ပေတတ်၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ တဲ့ နိုင်ငံတိုင်းက ပါတီရဲဘော် ကြီးငယ်များအားလုံး ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် မရောက်အရောက် လာစုစည်း အလုပ်လုပ်နိုင်ကြအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာ့ဆိုရှယ်လစ် အတွေးအခေါ်ဆရာကြီး မာ့က်စ် နဲ့ သူ့ အတွေးအမြင်တွေကို သိချင်လို့ လည်း သည်လူတွေ အားလုံး သူ့ အိမ် မှာ လာစု မိကြတာဖြစ်တယ်။ သူ့ ရဲ့ သမိုင်းဝင်သည်စာကြည့်ခန်း လေးဟာ၊ တနည်းပြောရလျှင် မာ့က်စ် နှလုံးသားကိုပါ တရင်းတနီး ဝင်ရောက်ဖတ်ကြည့်နိုင်တဲ့ နေရာဖြစ်နေပြန်တယ်။

မာ့က်စ်၏ စာကြည့်ခန်း

41 Maitland Park, London လန်ဒန် က မာ့က် နေအိမ် နှင့် စာကြည့် ခန်း (မှန်ကွဲနေသော အလယ်ခန်း)

မေ့လန်းပန်းခြံ လမ်း အိမ်မှာ၊ သူ့ စာဖတ်ခန်းက ပထမထပ်မှာရှိတယ်။ ပြုတင်းပေါက် ကျယ်ကြီးတွေ ပေါ်က မီးရောင်တွေဟာ လျှံကျနေပြီး။ ပန်းခြံကို အပေါ်စီးက လှမ်းမြင်နေရတယ်။ ပြုတင်းပေါက် ကြီးတွေရဲ့ မျက်နှာခြင်းဆိုင် တခြားတဖက်က နံရံ မှာ မီးလင်းဖိုရှိတယ်။ မီးလင်းဖိုတဖက်စီမှာ မျက်နှာကျက်အထိပြည့်နေတဲ့ စာအုပ်စင်တွေရှိတယ်။ စာအုပ်တွေ၊ စာအုပ်သေတ္တာတွေ၊

သတင်းစာအတွဲလိုက်တွေ၊ လက်ရေးစာမူတွေ တင်းကြမ်းပြည့်နေတဲ့ စာအုပ်စင်ကြီးတွေ ဖြစ်တယ်။ ကျန်တဖက်က နံရံဘေးမှာ စာရွက်စာတမ်းတွေ၊ စာအုပ်တွေ ပြည့်လှုံနေအောင်တင်ထားတဲ့ စားပွဲ ၂လုံးရှိတယ်။

အခန်း၏ အလယ်ခေါင်မှာတော့ အလျား အနံ ၃ပေ ၂ပေ အရွယ်အစားရှိတဲ့ သာမန်စားပွဲတလုံး ရှိတယ်။ စာကြည့်မီးအိမ်တလုံးလည်းရှိတယ်။ လက်ကိုင်ပါတဲ့ သစ်သားထိုင်ခုံတလုံးက စားပွဲနားမှာရှိတယ်။ ပြူတင်းပေါက် ရှေ့မှာ သားရေဆိုဖာတလုံးရှိတယ်။ သည်ဆိုဖာပေါ်မှာ မာကွံစ် အနားယူတတ်တယ်။ မီးလင်းဖို ဘောင်ပေါ်မှာတော့ တင်ထားတာတွေက အများကြီးပဲ။ စာအုပ်အချို့၊ သူသောက်တဲ့ဆေးပြင်းလိပ်တွေ၊ မီးခြစ်ဆံဘူးများ၊ ဆေးရွက်ကြီးဘူးများ၊ စာရွက်ဖိအလေးတုံးများ၊ မှာကွံစ် ဇနီးဂျန်နီနှင့် သူ့ သမီးလေးတွေရဲ့ ဓါတ်ပုံတွေ၊ သူ့ချစ်တဲ့ ရဲဘော်မိတ်ဆွေများဖြစ်တဲ့ ဝီလယမ်ပုဖ်ရဲ့ ဓါတ်ပုံနဲ့ ဖရက်ဒရစ် အန်ဂဲလ်စ် ဓါတ်ပုံ၊ ဒါတွေကို တင်ထားတယ်။

အပိုင်း(၂)

ဆေးပြင်းလိပ် ဖိုးပင် ပြန်မရတဲ့ အရင်းကျမ်းနောက်က ကမ္ဘာ့စကော်လာ

မာကွံစ်ဟာ ဆေးပြင်းလိပ် အတော်အသောက်ကြမ်းတယ်။ ကျနော့်ကို သူတခါပြောဖူးတယ်။ “အရင်းကျမ်းရေးရတာကွာ၊ ငါသောက်တဲ့ ဈေးအပေါ်ဆုံး ဆေးပြင်းလိပ်ဖိုးတောင် မရခဲ့ပါဘူး မောင်ရင်ရေ”

အမှန်တော့ မာကွံစ်ဟာ မီးခြစ်ဆံ သုံးတာလည်းကြမ်းတယ်။ စာရေးနေရင်းက သူ့ ဆေးတံကို မီးညှို့၊ ပြီးတော့ သူ့ ဆေးလိပ် သူ မေ့နေ၊ ဒါနဲ့ မီးက ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒီတော့ သူက နောက်တခါ ဆေးလိပ်ကို ပြန် မီးညှို့လိုက်၊မေ့လိုက်နဲ့။ သည်လိုနဲ့ မီးခြစ်ဆံ ဘူးတွေများ၊ တပေါပေါကုန်သွားလိုက်တာ .. ခဏလေး အတွင်းမှာ မာကွံစ် သုံးခဲ့ တဲ့ မီးဖြစ်ဆဲတွေက ဒင်းကြမ်းဗျ။

မာကွံစ်က သူ့ စာအုပ်တွေ၊ ရေးလက်စ စာရွက်တွေကို တယောက်ယောက်လာ စီပေးတာ၊ ရှင်းပေးတာ ဘယ်သူ့ ကိုမှခွင့် မပြုဘူး။ ခပ်ရှုတ်ရှုတ် ပဲ ထားခိုင်းတယ်။ သူ့စာရွက်တွေ ကို အစီအစဉ်တကျ မထားခိုင်းတာ အကြောင်းရှိတယ်။ ဟိုရောက် ဒီရောက် သူ့ စာအုပ် စာတမ်းတွေ ကြားမှာ မာကွံစ် လိုချင်တဲ့ မှတ်စု၊ ကိုးကားချက်တွေ ဟာ သူ့ နည်းသူဟန် နဲ့ ရှိနေတယ်။

ဒါကြောင့် အချက်အလက်တွေ၊ စာတန်းတွေကို သူ လိုတဲ့အခါ၊ အချိန်မရွေး သွားရှာလို့ ရအောင် တမင် သည်လို ထားတာ။ ခြုံပြောလျှင်၊ သူ နဲ့ သူ့ စာကြည့်ခန်းလေးဟာ အရာ ၂ခုပေါင်းစပ်ထားတဲ့ သီးသန့် ဘဝတခု သက်သက်။ မှာကပ်ဟာ သူ့ ခန္ဓာပေါ်က လက်ခြေတွေကို သူလိုရာ မောင်းနှင်အသုံးချတဲ့ အတိုင်း၊ သူ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေ ကို သူ့ သုတေသနလုပ်ငန်း အတွက် စိတ်တိုင်းကျ ထိန်းချုပ် အသုံးပြု နေခဲ့တယ်။

သူ့ စာအုပ်စင်မှာလည်း စာအုပ်တွေကို ကြည့်ကောင်းအောင် ဝဲယာ ဆင်တူ လှလှညီညီ မစီထားတတ်ဘူး။ သူ့ စာအုပ်စင်ကို ကြည့်လျှင်၊ အထူအပါး အစားစားကွဲတဲ့ စာအုပ်ကြီးတွေ၊ ကျမ်းတွေကို၊ စာစောင်၊စာရွက် အတိုအစလေးတွေ နဲ့ ရောနှော ထားတာကို လည်းတွေ့ ရမယ်။ မှာကပ် က သူ့ စာအုပ်တွေကို အဖုံးနဲ့ မစီဘူး။ အထူ အပါး၊ အသွင်တူတာ နဲ့ မစီဘူး။ စာအုပ်ထဲပါတဲ့ အကြောင်းအရာ အမျိုးအစား တူညီ တာကို ပဲ သူက တနေရာမှာတွဲထား၊ စုထားလေ့ ရှိတယ်။

စာအုပ်စင်ဆိုတာ သူ့ စေလိုရာစေ၊ သူ ခိုင်းဖို့၊ သုတေသနလုပ်ငန်းနဲ့ သူ့ ကို အလုပ်အကျွေးပြုရ မဲ့ သူ့ အစေအပါး။ စာအုပ်တွေဟာ ဇိမ်ခံပစ္စည်း မဟုတ်၊ စိတ်၏အလိုကို ဖြည့်ပေးသော၊ ဆူး၊ ဆောက်၊ ကရိယာများ လို့ မှာကပ်ကပြောလေ့ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် စာအုပ်ဆို အဖုံးလှလှ၊ မလှလှ သူက ဂရုမစိုက်ဘူး။ စာအုပ် အထူအပါး၊ ချုပ်ပုံ သပ်ယပ် မှု ရှိမရှိ၊ စာရွက် အရည်အသွေး ကောင်းမကောင်း၊ ဒါတွေလည်းမှာကပ် က ဂရုမစိုက်ဘူး။ သူ့ စာတအုပ် ဖတ်တဲ့အခါ၊ စာရွက်တွေ ကိုလည်း သူ ချိုးချင်တဲ့ နေရာမှာ ချိုးပစ်လိုက်တာပဲ။ သူ့ အတွက် သူ အမှတ်အသားလုပ် တာမျိုးပေါ့။

စာအုပ်ထဲမှာ တခုခု သူ တို့ ထားချင်လျှင်တော့ သူက ခဲတံကိုသုံးတယ်။ စာရွက် ဒေါင့်တွေမှာ ခဲနဲ့ တို့ ရေးတတ်တယ်။ စာအုပ်ထဲမှာ အများကြီး ချရေးတာမျိုးတော့ မှာကပ် မလုပ်တတ်ဘူး။ တခါတရံ မူရင်းကျမ်းဆရာရေးထားတာက လွန်လွန်းအားကြီးတယ် လို့ သူ မျက်လုံးထဲမှာ သဘော မတူနိုင် တဲ့အခါမှာ မှာကပ်က သူ့ စာအုပ်ထဲမှာ၊ မေးခွန်းသင်္ကေတ လေးတွေတို့ ပြီး မှတ်ထားတတ်တယ်။ သူလိုချင်တဲ့ စာတပုဒ် ကို အလိုရှိတဲ့အခါ အလွယ်တကူ ပြန်ယူလို့ ရအောင် လုပ်ထားတဲ့နည်းမျိုး။

လိုချင်တဲ့ အပိုဒ်ဆို တခါတည်း လိုင်းတားမှတ်ထားတတ်တယ်။ မှတ်စုတွေ ထုတ်သီး သန့် ရေးထားတာတွေလည်းရှိတယ်။ စာတအုပ်ဖတ်ပြီးလျှင် နှစ်ပေါင်းဘယ်လောက်ကြာကြာ၊ သူ မျဉ်းတား ထားတဲ့ စာပိုဒ်တွေ၊ သူ့ မှတ်စုတွေကို ပြန်ဖတ်ရှုတဲ့အကျင့် လည်းရှိတော့၊ မေ့ သွားတယ်ဆိုတာမျိုး မှာကပ်မှာ မရှိဘူး။ သည်လို မှတ်စုဟောင်းတွေကို ပြန်ပြန်ဖတ်တာဟာ သူ့ မှတ်ဉာဏ်ကို ကြီးစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေတယ်လို့ ပြောတယ်။ မှာကပ် ဟာ သူမတူအောင် မှတ်ဉာဏ် အလွန်ကောင်းတယ်။ စာဖတ်နည်းမှာ အသေးစိတ်မှတ်မိစေဖို့ ဟီဂယ်ပြောတဲ့နည်းကို

လည်း အတု ယူသေးတယ်။ အဲတာက မူရင်းအတိုင်း သူနားမလည်နိုင်သေးတဲ့၊ တခြားနိုင်ငံခြားဘာသာနဲ့ ရေးထားတဲ့ စာတွေ၊ လင်္ကာပိုဒ် တွေကို အလွတ်ကျက်မှတ် တဲ့ နည်းပဲ။

မာ့က်စ်ဟာ ကဗျာချစ်တဲ့သူ၊ ဂရိန် စစ်သူကြီး အစ်စ်ကီးလားစ် Aeschylus၊ အီတာလီယန်စာဆို ဒန်တော့ Dante သူတို့ စာတွေမှာ ဒဿန တွေ ခွဲသူ၊

ဟိန်း၊ ဂို သ်၊ ဒန်တော့၊ ရှိတ်စပီးယား (Heine, Goethe, Dante, Shakespeare)တို့ စာများကို အလွတ်ရသူ၊

ဂျာမန် စာဆို ၂ယောက် ဖြစ်တဲ့ ဟိန်းနဲ့ ဂို သ် ရေးသမျှ မာ့က်စ် က အကုန်အလွတ်ရတယ်။ သည် ၂ယောက်ရဲ့ စာတွေ ကဗျာတွေကို သူ စကားပြောရင်၊ အတော် ကိုးကားပြောလေ့ရှိတယ်။ မာ့က်စ် က ကဗျာဘယ်လောက်ကြိုက်သလဲဆို၊ ဥရောပ က ရှိရှိသမျှ ဘာသာပေါင်းစုံနဲ့ ရေးထားတဲ့ စာဆိုတွေ ၏ ကဗျာတိုင်းကို သဲကြီးမဲ ကြီး ဖတ်ရှုလေ့လာတတ်တယ်။ ဂရိပြုတ်ရေးဆရာ၊ စစ်ထွက်စာဆို ကြီး အစ်စ်ကီးလားစ် ရေးတဲ့စာတွေ ဆို မာ့က်စ်က မူရင်းဘာသာ ဂရိန် အတိုင်းဖတ်နိုင်တယ်။ မွေးဖွားလူဖြစ်ခဲ့သမျှ လောကဇာတ်ခုံ ပြုတ်ရေး စာရေးဆရာ တို့၊ စာရင်းမှာ အစ်စ်ကီးလားစ် နဲ့ ရှိတ်စပီးယား တို့ ၂ယောက်ကို အတော်ဆုံးအကောင်းဆုံး အဖြစ် မာ့က်စ် ကသတ်မှတ်ထားတယ်။

ရှိတ်စပီးယားကို မာ့က်စ် ကသိပ်လေးစားတယ်။ ရှိတ်စပီးယားပြုတ်တွေထဲက မထင်မရှား ဇာတ်ကောင်တွေရဲ့ အသေးစိတ်တွေလေးက အစ မာ့က်စ် က သိနေတယ်။ မာ့က်စ် က ရှိတ်စပီးယား ကို သေသေချာချာ အနုစိတ် လေ့လာ ဖတ်မှတ်ခဲ့တာ။ သူ့ရော၊ သူ့ မိသားစု တစ်လုံး၊ သမီးလေး တွေ ပါ မကျန် အင်္ဂလိပ် ပြုတ်ရေးဆရာတွေ ကို အရူးအမူး နှစ်သက်ကြတယ်။ သူ့ သမီးလေး ဥယောက် စလုံးဟာ ရှိတ်စပီးယားပြုတ်တွေက စာကြောင်းတိုင်းကို အလွတ်ရကြတယ်။ ၁၈၄၈ ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်း ထုတ်တဲ့ နှစ် အထိ မာ့က်စ်ဟာ အင်္ဂလိပ်လိုကောင်းကောင်း ဖတ်နိုင်ပေမဲ့၊ ၁၈၄၈ နောက်ပိုင်းကျမှ သူ က အင်္ဂလိပ်စာ ကို ကျကျ နန လေ့လာဖြစ်ခဲ့တယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို တတ်ပြီးသားပေမဲ့၊ အကြွင်းမဲ့ ပြီးပြည့်စုံအောင်တတ်မြောက် အောင် ထပ်လေ့လာတဲ့ သဘောမျိုးဖြစ်တယ်။

၁၈၄၈ နောက်ပိုင်းမှာ သူဟာ ရှိတ်စပီးယားကို သူ့ မူလ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ အသုံးအနှုံးတွေအတိုင်း စေ့စေ့ ပြန်ဖတ်တယ်။ အလားတူပဲ ဝီလီယံ ကော့ဘက် ရဲ့ စာတွေကို သူအင်္ဂလိပ်စာ ထပ်လေ့လာပြီးကာမှ ထပ် ပြန်ဖတ်တယ်။ အင်္ဂလန်မှာ ပါလီမန်က ဗြူရိုကရက် အကျင့်ပျက်တွေကို ကလောင်နဲ့ ဆော်လို့ ထောင် ၂နှစ်ကျ၊ လူတွေကို ဆွပေးနိုင်တဲ့ နိုင်ငံရေးဝေဖန်စာတွေရေးတတ်တဲ့ English Journalist William Cobbett ဝီလီယံ ကော့ဘက်၏ ပြင်းထန်မာကျောတဲ့ သရော်သံ၊

အစွန်းတဖက်ထဲမှာရပ်တဲ့ စာသံက မှာကပ်ကို ဆွဲဆောင်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ဂီရောမိ အစွန်းတွေ ရှိနေတဲ့သူ၊ လူပြောသူပြောများတဲ့ လှုံ့ဆော်စာများရေးသားသူ၊ အင်္ဂလိပ် သတင်းစာဆရာကြီးတဦးဖြစ်တဲ့ ဂီလီယံကော့ဘက် ကိုလည်း မှာကပ်က အထင်ကြီး၊ အမှတ်ပေးခဲ့တယ်။

အီတလီယန်စာဆိုကြီး ဒန်တော့နဲ့ စကော့တစ်ရှ် ရောဘတ်ဘန်းနစ် Dante & Robert Burns တို့ ကတော့ သူ့ စာရင်း ထဲက ကဗျာဆရာတွေထဲမှာ ထိပ်ဆုံးကရှိနေတဲ့ သူ အကြိုက်ဆုံး စာဆိုကြီး ဦးဖြစ်တယ်။ သူ့ သမီးလေးတွေက စကော့တစ်ရှ် စာဆိုကြီးရောဘတ်ဘန်းနစ်ရဲ့ သရော်စာ ကဗျာတွေ၊ စာတွေ ကို အလွတ် ရွတ်ပြလျှင် မှာကပ် ဟာ သိပ်သဘောကျတယ်။

ပြင်သစ် သိပ္ပံပညာရှင် Cuvier ကူဗီယာလို ဇယ်ဆက်၊ အလုပ်လုပ် တဲ့ မှာကပ်

သိပ္ပံလေ့လာမှုတွေ ကို အတောမသတ် ၊မနားတန်း အလုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့ (ဒါပင်မတိုင်ခင်က အကြီးဆုံး သဘာဝသိပ္ပံပါရဂူ) ကူဗီယာ ရဲ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေ အားလုံးဟာ ပါရီက မြူဇီယံပြတိုက်မှာ ရှိတယ်။ ကူဗီယာကိုယ်တိုင် သည်ပြတိုက်မှာ ဒါရိုက်တာ လုပ်နေတဲ့ အချိန်။ ကူဗီယာက ပြတိုက်မှာ အခန်းတော်တော်များများကို သူ့ သိပ္ပံလေ့လာမှုတွေ အတွက် အသုံးချတယ်။ အခန်းတစ်ခုမှာ သူသုံးတဲ့ ဓါတ်ခွဲခန်းပစ္စည်းတွေ၊ စာအုပ်တွေ၊ ကျမ်းတွေ၊ ခွဲခန်းသုံး ကရိယာ တွေထားတယ်။ တခန်းမှာ သူ အလုပ်လုပ်နေရင်း သူစိတ်ပင်ပန်းလာလျှင်၊ ကူဗီယာဟာ နောက်တခန်းကို ကူးပြီး နောက်အလုပ်တခု ပြောင်းလုပ်နေတတ်တယ်။ စိတ်ဆောင်ပြီးစိတ်နဲ့ တအား ဖိလုပ်ရတဲ့ အလုပ် တွေမှာ၊ တောက်လျှောက်မအားတဲ့ စိတ်ကို အခန်းပြောင်း စိတ်ပြောင်းပေးရတယ်။ သည်လို အပြောင်းအလဲလေးတွေ ဖန်တီးပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် သူ့ အတွက်လည်း အပန်းဖြေနည်း တနည်း ဖြစ်နေတယ်။

စပီရီများ၊ ကမ္ဘာ့မြေ အစိတ်အပိုင်းများ Extinction မျိုးတုန်းခြင်း နဲ့ ကပ်ဆိုက်ဘေးဆိုးနိယာမတွေ စဖော်ထုတ်ခဲ့သူ၊ အစိတ်အပိုင်းတို့၏ အညမည နိယာမ စာတမ်း ကိုရေးခဲ့သူ ပြင်သစ် သိပ္ပံပညာရှင် Cuvier လိုပဲ၊ သုတေသနအလုပ်တွေအတွက်၊ အပင်ပန်းခံနိုင်တဲ့နေရာမှာကူဗီယာ နဲ့ မှာကပ် သွားဆင်တယ်။ မှာကပ်ဟာ တခု ပြီးတခု ပြောင်း ဆက်တိုက် ဇယ်ဆက်အလုပ် လုပ်ခဲ့တယ်။ အပင်ပန်းလည်းခံတယ်။ မမောမပန်း အလုပ် လုပ်နိုင်တဲ့သူဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ ခြေ သူ့လေ့လာဆည်းမှတော့ များပြားသလောက် ထိုက်တန်တဲ့ အခွင့် အရေး နည်းနည်းတောင်မရခဲ့ပါဘူး။ သိပ်ပင်ပန်းလာလျှင် သူ ဟာ သူ့ အခန်းလေးထဲမှာပဲ ခေါက်တုံ ခေါက်ပြန် လျှောက် စိတ်အနားယူရတယ်။ သူ့ စာကြည့်ခန်းထဲ မှာ ကြမ်းပြင်ပွန်း နေတဲ့နေရာလေးတခုရှိတယ်။ အခန်းတံခါးနဲ့ ပြုတ်ပေါက်ကြား က ကြမ်းပြင်ဆို သူလျှောက်တာများလွန်းလို့ ဖွေးနေပွန်းနေတယ်။

ဘာနဲ့ တူလဲဆိုတော့ မြက်ခင်းပေါ် လူသွားဖို့ ဖောက်ထားတဲ့ လမ်းလေး ၊ လူနင်း လူသွားများလို့ ထင်းနေသလိုမျိုးပါပဲ။

ဝတ္ထုကောင်းတွေ ဖတ်တဲ့ မှတ်တမ်း

တခါတရံလည်း မှတ်တမ်းဟာ ဆိုဖာပေါ် လှဲပြီး ဝတ္ထု ဖတ်နေတတ်တယ်။ သူက တချိန်မှာ ဖတ်ပြီးဆိုလျှင် ၃ အုပ်လောက် ထားပြီး၊ တအုပ် တလှည့်စီ ပေးဖတ် လေ့ရှိတယ်။ ချားလ်စ်ဒါဝင် လိုပဲ၊ မှတ်တမ်း လည်း ဝတ္ထုတွေကို အလွန်ကြိုက်၊ အလွန်ဖတ်သူတစ်ဦးဖြစ်တယ်။ မှတ်တမ်း အကြိုက်ဆုံးစာအုပ်တွေက ၁၈ ရာစု နှစ်ရဲ့ စာအုပ်တွေ၊ ဥပမာ .. ဖီးဒလင်း ရဲ့ တွန်မံ ဂျိုးနစ် **Fielding's Tom Jones** ဖြစ်တယ်။ ပို မော်ဒန်ကျတဲ့ စာရေးဆရာတွေ ထဲကလည်း သူ ကြိုက်တဲ့သူတွေက ပေါလ်ဒီကော့ခ်၊ ချားလ်စ်လီဗာ၊ အလက်ဇန်ဒါးဒူးမားစီနီယာ နဲ့ ဆာဂေါလ်တာစကော့တ် (Paul de Kock, Charles Lever, Alexander Dumas Senior and Sir Walter Scott) တို့ ဖြစ်တယ်။ ဆာဂေါလ်တာစကော့တ် ရေးတဲ့ Old Mortality ကို မှတ်တမ်း က တကဲ့ တပုဒ်ဆိုတပုဒ် မာစတာပိစ်ကြီး ပါပဲ လို့ သတ်မှတ်ခဲ့တယ်။ မှတ်တမ်းဟာ စွန့် စားခန်းပုံပြင်တွေနဲ့ ရီစရာ ဟာသပါတဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ပို နှစ်သက်တတ်တယ်။

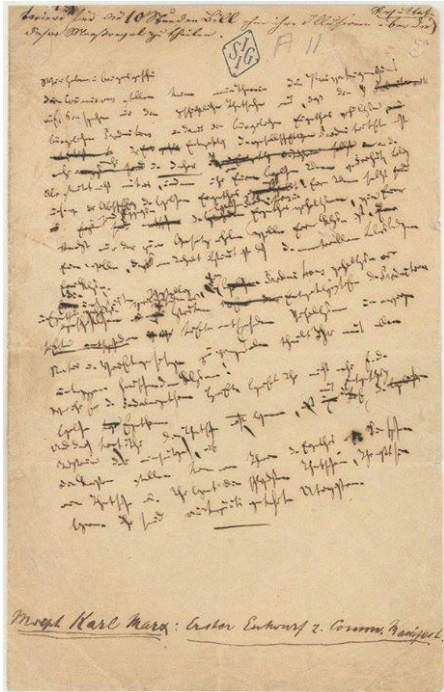
သူ ဘဝင်အတွေ့ ဆုံး၊ အကြိုက်ဆုံး တန်ဖိုးအထားဆုံး စာရေးဆရာ ၂ ဦးက ဆာဗန်တီ နဲ့ ဘောလ်ဇက် Cervantes and Balzac ပဲ။ **Don Quixote** ဒန်ကွီဆုတ် ဝတ္ထုဟာ ခုခေတ်လူရာ မဝင်တော့တဲ့ မြင်းစီးသူရဲကောင်းတစ်ဦး၏ ဂန္ဓဝင်မြောက်မှတ်တမ်းရှည် ကြီး။ သည်အထီးကျန် မြင်းစီးသူရဲကောင်းရဲ့ တန်ဖိုးတွေ ကို လူတွေက ပမာမခန့် ပြု၊ လှောင်ပြောင်ကြတယ်။ သည်လိုဖြစ်နေတာ ခနရှင်တွေကြီးစိုးတဲ့ ဘူဂ္ဂလူတန်းစားယဉ်ကျေးမှု ကြောင့်လို့ မှတ်တမ်းက သတ်မှတ်ခဲ့တယ်။

ပြင်သစ် စာရေးဆရာဘောလ်ဇက်ကို တော့ မာက်စ်က အထင်အကြီးဆုံး။ ဘောလ်ဇက်၏ ပြောင်မြောက်လှတဲ့ **La Comedie Humaine** ဇော်လမ်းတွဲ၊ ပြုစုရေးတဲ့ နဲ့ ပတ်သက်ပြီး၊ မှတ်တမ်းက စာညွှန်းရေးချင်တဲ့ ဆန္ဒရှိခဲ့ တယ်။ သူ့ အရင်းကျမ်းစာအုပ် ထွက်ပြီးပြီဆိုလျှင်၊ ဘောလ်ဇက် ရဲ့ **La Comedie Humaine** စာအုပ်အတွဲလိုက်ကြီး အတွက် ကျကျနန စာပေဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါး ရေးချင်တယ်လို့ သူ့ ဆန္ဒ ကို အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ပြောပြဖူးတယ်။

မှတ်တမ်းအတွက် ဘောလ်ဇက်ဟာ လူတွေ ဇော်ကောင်တွေ စိတ်ဓါတ် အမူအကျင့် တွေ နဲ့ သမိုင်း ရှေ့ဖြစ်လာမှာတွေကိုပါ ကြိုဟောကြိုသိနိုင်တဲ့ ပရောဟိတ်ကြီးတယောက်လို ဇော်ကောင်၊ ဇော်အိမ် ဖန်တီးနိုင်တဲ့သူ အနုပညာသမား၊ သူ ဖြတ်သန်းတဲ့ ခေတ်သမိုင်းကို တကယ်သိတဲ့ သမိုင်းပညာရှင်ဖြစ်နေတယ်။ သမိုင်းထဲက ဇော်ကောင်များရဲ့ အကျင့် စရိုက် ကရိုက်တာပေါ်အောင်ရေးနိုင်တဲ့ စာရေးခြင်း အတတ်ပညာဟာ ပြင်သစ် ဘုရင် လူဝစ်ဖိလစ်

လက်ထက်မှာ စခြေပျိုး တည်ကာစပဲရှိ သေးတယ်။ နပိုလီယံ (နပိုလီယံ ၁၏ တူ ၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ နောက်ဆုံး ဘုရင်၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် သမ္မတ) လက်ထက်ရောက်တော့ မှ ဇတ်ကောင်စရိုက်တွေက ခေတ်သမိုင်းကိုထင်ဟပ် ပုံဖော်တဲ့ စာပေပုံသဏ္ဍန်ဟာ ပြင်သစ် စာပေစင် မှာ ရင့်မှည့် ပြည့်ဝလာခဲ့တာဖြစ်တယ်။

အပိုင်း(၃)

(မာ့က်စ် ၏လက်ရေး။ ၁၈၄၇ ဒီဇင်ဘာ-၁၉၄၈ ဂျန်နဝါရီ မှာ မာ့က်စ် နှင့် အန်ဂဲလ်စ် အတူတကွရေးခဲ့သော ကွန်မြူနစ် ကြေငြာစာတမ်း၏ မူရင်း ပထမ လက်ရေးမူ။ ထို ပထမ လက်ရေးမူ တအုပ်လုံးပျက်စီးသွားခဲ့။ ၁၈၈၃ တွင် အန်ဂဲလ်စ်က ဘားစတီန်းသို့ လှမ်းပို့ ပေးသော နောက်ဆုံးလက်ကျန် ရှားပါး လက်ရေးမူ စာမျက်နှာ။ အပေါ်ဆုံး မာ့က်စ်လိုင်းပေါ်က ၂ကြောင်း က ဇနီး ဂျန်နီမာ့က်စ်၏ လက်ရေးဖြစ်တယ်။)

နိုင်ငံခြားဘာသာစကားများ နှင့် မာ့က်စ်

မာ့က်စ် ဟာ ဘာသာစကားအရာမှာလည်း ထူးချွန်တယ်။ ဥရောပသုံး အဓိက ဘာသာစကားတွေဖြစ်တဲ့ ဂျာမန်၊ ပြင်သစ်၊အင်္ဂလိပ် ၃ ခုစလုံးကို ဖတ်နိုင်၊ ရေးနိုင်တယ်။ သူ့ကျွမ်းကျင်ပုံက ဘယ်လောက်အထိလဲဆိုတော့ သည်ဘာသာရပ်တွေ၏ ပါရဂူများကပင် သူ့ ကို တအံ့တဩဖြစ်၊ အထင်မကြီးပဲ မနေနိုင်ရလောက်တဲ့ အဆင့်အထိ ဖြစ်တယ်။

သူပြောလေ့ရှိတာကတော့၊ သည်လိုပါ။ "နိုင်ငံခြားဘာသာစကားတခု တတ်တယ်ဆိုတာ ဘဝကို ရုန်းကန်ဖို့ ဆောက်၊ လက်နက်၊ ကရိယာတခုရထားတာနဲ့ အတူတူပဲ" တဲ့။

ဘာသာစကားများ လေ့လာ တတ်မြောက်မှုမှာ သူ့ သမီးလေး တွေ လည်း၊ ဖအေ့ ခြေရာနင်းတယ်။ ဖခင် ပါရမီမြောက် ထူးချွန်သလို သူတို့ ပါ ထူးချွန်ကြတယ်။ အသက် ၅၀ ရောက်ခါမှ၊ မာ့ကစ်ဟာ ရုရှားဘာသာ ကို သင်ယူလိုက်သေးတယ်။ ရုရှားဘာသာ ဟာ ဥရောပတိုက်က တခြား အသက်နုနယ်သေးတဲ့ ဘာသာစကားအိုမင်းတဲ့ ဘာသာစကား ဒီ၂ မျိုးလုံးနဲ့ နီးစပ်တာ၊ သွားနွယ်တာ၊ တူညီတာ လုံးလုံးမရှိတဲ့ ဘာသာမျိုး။ သည်လို သီးခြားကွဲထွက်နေတဲ့ရုရှားဘာသာ ကိုတောင် အသက်ကြီးမှ သင်ယူတဲ့ မာ့ကစ်ဟာ ၆ လအတွင်း တတ်လိုက်တာမှ၊ ရုရှားရဲ့ အကျော်ဒေးယျ ကဗျာဆရာတွေ၊ ဝတ္ထုတွေကို မူရင်းအတိုင်း ဖတ်နိုင်တဲ့ အဆင့်ရောက်ခဲ့တယ်။ သူ စိတ်ကြိုက်တွေကတော့ ပူရှုကင်၊ နစ်ကိုလိုင် ဂိုဂိုလ် နဲ့ ရှချက်ဒရင် (Pushkin, Gogol and Shchedrin) တို့ပဲဖြစ်တယ်။

ရုရှန်ရုံးပြန်တမ်း စာရွက်စာတမ်းများမှာ အများပြည်သူမသိအောင်၊ လူတွေကို အမျက်ဖြူ အသံတိပ်သွားစေဖို့ ရုံးစာ ရေးနည်းတမျိုးရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရုရှားအစိုးရ တရားဝင် ရုံးအမိန့် နဲ့ စုံစမ်းလွှာများ ဟာ သူတို့ ပေါ်လစီတွေထင်ဟပ်နေပြီး၊ နိုင်ငံရေးအရ အရေးပါတယ်။ သူတို့ အထာကို မာ့ကစ် က သိနေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ထိုစာရွက်စာတမ်းများကို မူရင်းအတိုင်း ဖတ်တတ်အောင် မာ့ကစ် က ရုရှားဘာသာကို ကြိုးစားလေ့လာခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ရုရှားမြေက မာ့ကစ် ကို ကြည်ညိုတဲ့ နိုင်ငံရေးမိတ်ဆွေ တွေကလည်း မာ့ကစ်ဖတ်ဖို့၊ စာရွက်စာတမ်းတွေကို အဝေးကနေ လှမ်း ပို့ ပေးကြတယ်။ ရုရှားနိုင်ငံသားတွေရဲ့ လှုပ်ရှားရုန်းကန်မှုများကို စာနာ အသိအမှတ်ပြု၊ နားလည်ပေးနိုင်တဲ့ နိုင်ငံရေးဘောဂဗေဒပညာရှင် ဆိုလို့ ဥရောပ တတိုက်လုံးမှာ မာ့ကစ် တယောက် တည်းပဲရှိတယ် လို့ ရုရှားက သူ့ ရဲဘော်မိတ်ဆွေတွေ က ဆိုကြတယ်။

အက္ခရာ သင်္ချာနှင့် မာ့ကစ်

မာ့ကစ် က ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာတွေ၏ စာပေ အနုပညာ တခုတည်းမှာသာ နှစ်ခြိုက်နေတဲ့သူ တော့ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ အသိဉာဏ် ကို အညောင်းအညာဖြေပေးဖို့ စိတ်လေ့ကျင့်ခန်းတရပ် အနေနဲ့ သင်္ချာဘာသာကို လည်း မာ့ကစ်က သဘောကျတယ်။ လိုက်စားတယ်။ အက္ခရာ ပစ္စာတွေ သူ တွက်တယ်။ အဖြူအမဲ ပြဿနာတွေအတွက် စိတ်ကြပ်လာလျှင် ဖြေဆည်ရာကို သင်္ချာမှာသွား တွေ့ တယ်လို့ သူက ပြောတတ်တယ်။ မာ့ကစ် က ဒါကြောင့် တခါတရံ သင်္ချာမှာ စိတ်သက်သာရာ သွားရာခွဲပုံ ရှိခဲ့ ပါတယ်။ ပညာရှင် မာ့ကစ်ဘဝ တခုလုံးဟာ စိတ်မကောင်းစရာ အဖြစ်အပျက်တွေ နဲ့ ဒင်းကြမ်း။ လောကဓံ ဖိစီးမှုတွေ အများကြီး ရှိခဲ့တယ်။ စိတ် သိပ်ပင်ပန်းလာလျှင် သူက သင်္ချာ ထဲတွက်တယ်။ သည်နည်းနဲ့ သူက စိတ်နှမ်းနယ်မှု ကိုဖြေဖျောက်တယ်။

သူ့ ဇနီး ဂျန်နီ သေခါနီးရက်တွေမှာ မာကွံစ်ဟာ သူ့ရေးနေတဲ့ စီးပွားရေး သိပ္ပံ သုတေသန စာတမ်းတွေကို ဘေးချ ထားခဲ့ရတယ်။ သည် အချိန်မှာ စိတ်မပျော်၊ ပူဆွေး နေတဲ့ မာကွံစ်ဟာ သင်္ချာပညာတွေ ထိုင်တွက်ရင်း သူ့ သောကကိုကြိုးစား ဖြေဖျောက်ခဲ့တယ်။ ဂျန်နီ ဘုန်းဘုန်းလဲတဲ့ လတွေမှာ မာကွံစ် က အင်ဖိုင်းနစ်တက်စ်မယ်လ် ကဲကူလာ့စ် (Infinitesimal calculus) နဲ့ပတ်သက်ပြီး စာတမ်းတစောင်ရေးခဲ့တယ်။ သင်္ချာကို ထုံးလိုခြေ ရေနှောက် သိနားလည်တဲ့သူတွေကတောင် မာကွံစ်ရေးခဲ့တဲ့ သင်္ချာစာတမ်းဟာ သိပ္ပံဆိုင်ရာတန်ဖိုး ပါဝင်တယ် လို့ ကောက်ချက်ချကြတယ်။ သူ မရှိတော့တဲ့နောက်ပိုင်းမှာ မာကွံစ်လက်ရာ စာတမ်းပေါင်းချုပ် ကို ပြုစုတဲ့အခါ တကူးတက ထည့် ထုတ်ဝေရမယ်လို့ ဒီစာတမ်းကို မြင်ခဲ့ဖတ်ခဲ့တဲ့ သင်္ချာပါရဂူတွေက ပြောကြတယ်။

"သိပ္ပံဆိုတာ သင်္ချာ မပေါ်ခင်တုန်းက နည်းနည်းမှ အသုံးမဝင်၊ သင်္ချာပညာဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်၊ သင်္ချာကို လူတွေ ကျကျ နန သုံး တတ်လာကြတော့မှ၊ တန်ဖိုးကြီး အသုံးဝင်တဲ့ သိပ္ပံ ဆိုတာဖြစ်လာခဲ့တာ" လို့ မာကွံစ်က ယူဆထားလေရဲ့ ။

**အမြဲလေ့လာနေတဲ့ ထာဝရ ကျောင်းသားကြီး မာကွံစ်၊
သိလည်းသိ၊ သူ့သိသလိုပြောပြနိုင်စွမ်းတဲ့ အင်တဲလက်ကျူရယ်**

သူ့ ဘဝတလျှောက်လုံး သူ့စုဆောင်းလေ့လာခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေက ထောင်ချီရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သည်လောက်နဲ့ မာကွံစ် က မတင်းတိမ်နိုင်ဘူး။ ဘယ်လောက်မှတ်နေနေ၊ သူ့ ခြေ ဗြိတိသျှ မြူဇီယမ် စီ ပုံမှန်သွားနေကြဖြစ်တယ်။ မာကွံစ်က ဗြိတိသျှမြူဇီယမ်က စာအုပ်တွေကို အရမ်း နှစ်သက်တယ်။ သည် ပြတိုက်မှာ စာအုပ် စာရင်းကတ်တလောက်တွေ သွားရှာတယ်။ သူ့ ကြည့်လျှင် အမြဲတန်း စာအုပ်တွေကို လှန်လှော့ ဖတ်ရှုနေတာပဲ။

မာကွံစ် မှာ ပြင်းထန်တဲ့ လေ့လာလိုက်စားမှု ရှိတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သူ့ ကို ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်တဲ့ ရန်သူတော်တွေကတောင်၊ မာကွံစ်ရဲ့ သူမတူအောင်ပညာတတ်မှု၊ နံ့စပ်ကျွမ်းကျင်မှု၊ သိတဲ့နေရာမှာလည်း နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ထိုးဖောက်သိနားလည်မှု၊ ဒါတွေကို မထုတ်ဖော် မချီးကျူးပဲနေလို့ကို မရဘူး။

အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးဘာဝဗေဒ၊ ဒါဟာ သူ့ အထူးပြု သုတေသနဘာသာရပ်။ နိုင်ငံရေးစနစ်များ ကမ္ဘာ့ထုတ်ပေးတဲ့ စီးပွားရေးစနစ်များ အကြောင်း လေ့လာမှု မှာ ပါရဂူ ဖြစ်တဲ့ မာကွံစ်ဟာ၊ သမိုင်းမှာလည်း နိုက်နိုက်ချွတ်ချွတ် သိတယ်။ ဥရောပ က ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးနဲ့ ရေးသွားတဲ့

ဒဿနဗေဒ နဲ့ အနုစာပေ၊ ကလပ်ဆစ်ကဲလ် လစ်ထရေချာ ပိုင်းမှာလည်း မာကွံစ် သိတဲ့ အသိဟာ ကင်္ဂိ အဆင့် ဖြစ်တယ်။

သူဟာ တညလုံး ထိုင်အလုပ်လုပ် တတ်တယ်။ ညဖက် အိပ်ရာဝင်ချိန် ဘယ်လောက် နောက်ကျသည်ဖြစ်စေ၊ နံနက် မိုးလင်း ခနာရီနဲ့ ၉ နာရီကြားဆို မှာကပ်က အိပ်ရာက ပုံမှန် ထတယ်။ သူ ကော်ဖီကြမ်းသောက်တယ်။ သတင်းစာ လှန်လှောဖတ်ရှုပြီးတာနဲ့ သူ စာကြည့်ခန်းတန်းဝင်၊ စ အလုပ်လုပ်တော့တယ်။ သူ့ တနေ့ တာ စာဖတ်စာရေး အလုပ်တွေကို၊ နေ့ စဉ်လိုလို မနက် ၃ နာရီ ၄ နာရီလောက်မှာမှ၊ ပုံ မှန်ဖြတ်တယ်။ ထမင်းစားဖို့ လောက်ပဲ ခဏနားတယ်။ ရာသီဥတု သင့်လျှင် ညနေဖက် ဟမ်းစတက် ရပ်ကွက် မှာ သူ လမ်းလျှောက်တတ် တယ်။ သူ ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ တညလုံး လုံးလုံး မအိပ်ပဲ၊ တောက်လျှောက် ထိုင် အလုပ် လုပ်နိုင်ခဲ့တဲ့သူမျိုးဖြစ်တယ်။

အဲသလောက် သူ့ အလုပ်သူ ခုံမင်ပြီး၊ ရည်မှန်းချက်၊ ခံစားချက်၊ ထက်သန်မှုတွေ နဲ့ တက်ကြွစွာ အလုပ် လုပ်တတ်တဲ့ မှာကပ်စ် ဟာ စာတခါ ထိုင်ရေးလျှင် ထမင်းမေ့ ဟင်းမေ့ ဖြစ်တတ်တယ်။ ညစာ ထမင်းစားဖို့ သူ့ ကို အတော်ခေါ် ယူရတယ် လို့ ပြောကြတယ်။ ခေါ်လွန်းမက ခေါ်ပါမှ ထမင်းပွဲရောက်လာလျှင်လည်း၊ နည်းနည်းလေးစားပြီးတာနဲ့ ခဏကြာ အပေါ်ထပ်က သူစာကြည့်ခန်းထဲ ပြန်ရောက်သွားပြီး၊ တကုပ်ကုပ် နဲ့ စာ ဆက်ရေးနေတော့ တာပဲ။ အစာ စားလျှင် မှာကပ်စ် က တို.ကနန်းဆိတ်ကနန်းသမား၊ အစားနည်းတယ်။ သူ့ မှာ အစာကို ဟက်ဟက်ပက်ပက် စားချင် စိတ်တောင် ရှိပုံ မရဘူး။ ရသာပြင်းတဲ့အစာတွေကို သူ ကြိုက်ပေမဲ့ မစားပဲ နေတတ်အောင် နေခဲ့တယ်။ ဥပမာ- ဟမ်မံ၊ ကြပ်တင်ငါး၊ ငါးဥ၊ အချဉ်ဖောက်ထားတဲ့ ဟင်းသီးဟင်းရွက် လိုမျိုးတွေ။

သူ့ ဦးနှောက် က မနေမနား အရမ်း အလုပ်လုပ်လွန်းတော့ သူ့ အစာအိမ်က ခံနိုင်ရည် သိပ်မရှိရဘူး။ သူ့ ဦးနှောက်ကို ဒင်းကြမ်း အလုပ်လုပ်ခိုင်းနိုင်ဖို့ မှာကပ်စ်က သူ့ ခန္ဓာကို စတေးပစ်လိုက်ရတယ်။ မှာကပ်စ် ပါးစပ်က ဟီဂယ်လ် စကားတွေ ထထ ရွတ်တာလည်း ကျနော် ကြားခဲ့ ရတယ်။ ပျို မြစ်တဲ့ မှာကပ်စ် လူငယ်လေးဘဝမှာ သူ လေ့လာခဲ့တဲ့ ဒဿနဆရာကြီး ဟီဂယ်လ် စကားလုံးတွေပေါ့ ။ “ရာဇဝတ်သားတယောက် ခေါင်းထဲက ဆိုးဆိုးရွားရွား မနောစိတ်ဟာ ကောင်းကင်ဘုံဆိုတဲ့နေရာတွေက ခန်းနားမြင့်မြတ်ခြင်းတွေ ထက်တောင် ပိုမြင့်၊ ပိုခန်းနားတယ်”တဲ့။

ဦးနှောက်ကိုတအားသုံး အလုပ်လုပ်ခဲ့သူ မှာကပ်စ်

သာမန်ထုံးစံမဟုတ်တဲ့ အပြင်းစား အလုပ်တွေရဲ့ ဒဏ်တွေကို မှာကပ်စ် ဒီလောက် တောင့် ခံနိုင်တယ်ဆိုတာ၊ သူ့ ခန္ဓာ က တော်ရုံတန်ရုံခန္ဓာဖွဲ့ စည်းပုံမျိုး ထက် ပိုအားကောင်း ပို ခိုင်ခံ့နေ လို့ ပဲဖြစ်ရမယ်။ သူ့ ကိုယ်လုံးအမျိုးအစားက ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်၊ သူ့ အရပ်က သာမန်ထက်ပိုရှည်တယ်။

သူ့ ပုခုံးတွေက ကျယ်ပြီ၊ သူ့ ရင်အုပ်က အတော် ချိုင့်တယ်။ ခြေလက်တွေက အချိုးအစားမျှတတယ်။ ခြေထောက်တွေနဲ့ နိုင်းယုဉ်ရင် သူ့ ကျောရိုးက မသိမသာ ပိုရှည်လွန်းနေတဲ့ပုံထွက်တယ်။ ခါးအလျား ရှည်သူဖြစ်တယ်။ ဂျူးလူမျိုး အမျိုးသားတွေ မှာ ကျောရိုးရှည်တာဟာ ထုံးစံဖြစ်တတ်တယ်။ သူ့သာ ဘာဂျမ်းကစားသူဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုလျှင်၊ အတော်ခိုင်ခန့် ကျစ်လစ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မျိုးဖြစ်လာနိုင်တယ် ဆိုပါတော့။ မှာက်စံဟာလေ့ကျင့်ခန်းများများစားစား မလုပ်တတ်ဘူး၊ အလွန်ဆုံး လမ်းလေးဘာလေးလျှောက်၊ ဒီလောက်ပဲ။

သူ့လမ်းလျှောက်ထွက်ပြီဆို တောင်ကုန်းတွေပေါ်ထိတက်နိုင်တယ်။ အတော်ကြာကြာလည်း တောင်တက်တောင်ဆင်း နာရီနဲ့ ချီပြီး စကားတပြောပြော လမ်းလျှောက်နိုင်သူဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကြည့်ရင် ဘယ်တော့မှ မောတဲ့ ပုံ မပေါက်ဘူး။ သူ့ အခန်းထဲမှာလည်း သူ ခေါက် တုန့် ခေါက်ပြန်လမ်းလျှောက် နေတာပဲလေ။ များသောအားဖြင့် သူ လျှောက်ရင်းတွေ၊ တွေးရင်းလျှောက်၊ ပြီးတော့ စဉ်းစားတွေးထားသမျှကို ထိုင်ချလိုက်တော့မှ သွန်ပြီ၊ စာရေးတဲ့ အကျင့်။ သူ လူတွေနဲ့ စကားပြောနေရင်းက ထ လျှောက်တတ်တယ်။ တခုခု ရှင်းလင်းပြနေဆဲမှာပဲ မှာက်စံဟာ စိတ်လှုပ်ရှားလာလျှင် လမ်းထလျှောက်လိုက်၊ ပြောလိုက်၊ အခန်းဒေါင့်ရောက်သွားလိုက်၊ ခဏနားလိုက်၊ ထလျှောက်လိုက်၊ သည်လို အမြဲ တက်တက်ကြွကြွ ရှိနေတဲ့ မှာက်စံပါ။

မှာက်စံ ဦးခေါင်း၊ ဘယ်လို ဦးခေါင်း၊ ဘယ်လို ဦးနှောက်အမျိုးအစားလည်း

ကျနော်သူနဲ့ သိကျွမ်းတဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ အတွင်း၊ မှာက်စံခေါ်လို ဟမ်းစတက် ရပ်ကွက်မှာ သူနဲ့ လမ်းအကြိမ်ကြိမ် တွဲလျှောက်ဖူးတယ်။ မြက်ခင်းပြင် ကုန်းကျယ်ကြီးတွေပေါ်မှာ သူက ကျနော် ကို ဘောဂဗေဒ စသင်ပေးခဲ့ တဲ့ နေရာတွေပဲ ပေါ့။ ထိုအချိန်က နောင် သူ့ အရင်းကျမ်းမှာ ပါလာမဲ့ အကြောင်းအရာ အတော်များများကို ကျနော်ကို အသေးစိတ်ကစ သင်ပေးနေတာကို ကျနော်ကိုသင်ပေးနေတဲ့ မှာက်စံ တောင် မှ အမှတ်တမဲ့ ။ ကျနော်ကတော့ ပညာတွေ အရမ်း ရတယ်။ ကျနော် အိမ်ပြန်ရောက်လျှင် ကျနော်နားနဲ့ မှတ်ယူခဲ့တာတွေကို မှတ်စု အနေနဲ့ ပြန်ချရေးရတယ်။ မှာက်စံနားလည်ထားတဲ့ တကဲ့ လေးလေးပင်ပင် အဘိဓမ္မာတွေ၊ လောဂျစ်တွေ၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်တွေဟာ ကျနော် အတွက် အကုန် မလိုက်နိုင်ဘူး။ ဒီတော့ မှတ်စု စာအုပ်ထဲ မှတ် မှတ်ထားရတယ်။

စိတ်မကောင်းဖြစ်ဖို့ ကောင်းတာက၊ ကျနော် သူ့ စီကရတဲ့ မှတ်စုတွေ အကုန်ပျောက်သွားခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်ပဲ။ ပြင်သစ်မှာ ပဲရစ်စ်ကွန်မြူး အပြီး၊ ရဲက ကျနော်အခန်းကို ပြောင်းဆန်အောင်ဝင်ရှာတယ်။ မှာက်စံစီက တဖြည်းဖြည်း သင်ယူထားတဲ့ ကျနော် လက်ရေးမှတ်စုတွေကို သူတို့ မီးရှို့ ဖျက်ဆီး ပစ်လိုက် လို့ မှတ်စု တွေ ဘာတခုမှ မကျန်၊ အားလုံး ပျောက်ဆုံးခဲ့ရတယ်။ ဒါကို ကျနော် တဘဝလုံးတောက်လျှောက် မေ့လို့ မရသေးဘူး။ မှတ်စုတွေ ပျောက်သွားခဲ့ရတာ ခုထိ ကျနော် တဖြစ်တောက်တောက် ရှိနေတုန်းပဲ။ လူ့ အဖွဲ့ အစည်း ဖြစ်တည်ပေါ်ပေါက်မှု ဆိုင်ရာမှာ

သူ့ သီအိုရီကို စေတနာအရမ်းထား အသေးစိတ် လေးတွေကစပြီး တဖွဖွပြော၊ သက်သေသာကေ တွေ နဲ့ ကျနော်.ကို သူက ဂရုတစိုက် သင်ပေးခဲ့ တာ။

ထိုစဉ်က ဘယ်လို ဖြစ်ခဲ့ လဲ ဆို၊ ကျနော်.မျက်လုံးထဲက တိမ်သလ္လာ တွေက၊ အကြားခွံများကွာကျသလို တခုပြီးတခု အကုန် ကွာကျသွားပါရောလား။ ကမ္ဘာ့သမိုင်း ဖြစ်တည်မှု ကိုပါ ယုတ္တိဗေဒအသိနဲ့ တခါတည်း နားလည်သွားတော့တယ်။ လူ့ ဆိုဆိုက်ရတီတွေနဲ့ လူ့ ဘောင် တွင်းကအယူအဆတွေဟာ ရုပ်သမိုင်း ကနဦးအစ အခြေခံတွေနဲ့ ဝိရောဓိဖြစ်နေတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေကိုပါ မှုတ်ကြောင့် ခြေရာခံ ထိထိမိမိ သိသွားတော့တယ်။ မှုတ်ကြောင့် ပညာသစ် ရခဲ့တဲ့ ကျနော်ဟာ အမြင်သစ်လေးရပြီးမှ သဘောတွေကျ၊ ဘဝင် ခွေ ခေါင်းထဲမှာတလည်လည်၊ တဖြတ်ဖြတ်ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သည်လိုဖြစ်သွားမှုက ရလာတဲ့ အသိတရား ကတော့ ကျနော် ဘဝမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ စွဲထင် ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။

ကျနော် မှုတ်ကြောင့် တွေ့ တုန်းက အဲလို ဖြစ်ခဲ့သလိုမျိုး၊ စပိန် မက်ဒရစ်က ဆိုရှယ်လစ်တွေ လည်း ကျနော်အပြော အဟောမှာ ခေါင်းတလည်လည် ဖြစ်ခဲ့ ဖူးတယ်။ ကျနော် နဲ့ မှုတ်ကြောင့် မှုတ်ကြောင့် ခေါင်းထဲ မှုတ်ကြောင့် က မီးလေးထွန်းပေးလိုက်တယ်။ သူတို့ လည်း အလားတူပဲ။ အရင်က မသိတာတွေ ကြားရ၊ သူတို့ ခါးထဲ မှုတ်ကြောင့် တချက်တည်း ထုတ်ချင်းပေါက် အသိပင် ရှင်းသွား၊ မီးသီးလေး လင်းသွားတော့တယ်။ မှုတ်ကြောင့် မတွေ့ ခင်က အရင်က ကျနော် ရဲ့ ဂကျိုးဂကြောင်၊ နနယ် မပြည့်စုံတဲ့ သိနားလည်မှု အပိုင်းအစကို မှုတ်ကြောင့် က အထူး ပါဝါတင်ပေးလိုက်လို့ သာ ကျနော်ဒီလို ဖြစ်ခဲ့ ရတာ။ အမှန်ပြောရလျှင်၊ လူတယောက် ဦးနှောက်က သည်လောက် အဆန်းအပြား တော်လှန်ရေးသီအိုရီ ကြီး တခု ထွက်လာတာရယ်၊ တခြားရှိပြီးသား စီးပွားရေးသီအိုရီတွေကို အဆင့်ဆင့် ခွဲခြမ်းပိုင်းစစ် ထုထောင်းခြေမဲ့ ပြီးမှ တခန်းတနား ပေါ်ထွက်လာတဲ့ သူ့ အမြင် သူ့ အသိ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းဟာ အတော် ဆန်းကျယ်တယ်။ ကျယ်ပြန့် တယ်။ ဩဇာ ပါဝါကြီးတယ်။ နောက်ထပ် သူ့ လို လူသားတယောက် သူ့ လိုမျိုး တတ်နိုင်လိမ့် မယ်လို့ ကျနော်တို့ ထင်မထားဘူး။

မှုတ်ကြောင့် ဦးနှောက် မှုတ်ကြောင့် ဒါတွေသွားတွေ့ တယ်။ သမိုင်း၊ သဘာဝသိပ္ပံနဲ့ အဘိဓမ္မာ ဒဿနအမျိုးမျိုး၊ ဒီနယ်ပယ်အသီးသီးစီက မယုံနိုင်လောက်အောင် ကျယ်ပြန့် များမြောင်လှတဲ့ အချက်အလက်တွေ နဲ့ တပ်ဆင်ထားတဲ့ ဦးနှောက်မျိုးပျံ။ သူက သူ့ ခေါင်းထဲမှာ သိမှတ်ထား၊ စုဆောင်းထားတာတွေကို သူလို တဲ့ အချိန်တိုင်း၊ ခူးခပ်မကုန် အချိန်မရွေး ပြန်ယူသုံးနိုင်တယ်။ သူ့ ရှင်းလင်းချက်၊ သုံးသပ်ချက်တွေ ဟာ အလွန် အလွန် အသေးစိတ်တဲ့ အပြင်၊ သိပ္ပံနည်းကျတယ်။ မှုတ်ကြောင့် ဟာ သူ့ ဦးခေါင်းကို သည်လို အင်တဲလက်ကျူရယ် ဉာဏ်ပိုင်းပညာပိုင်း အလုပ်တွေ အတွက် သုံးစွဲတဲ့နေရာမှာ အတွေးအခေါ် တိကျ သန့် စင်မှု နဲ့ ကျွမ်းကျင်မှု၊ ၂ မျိုးစလုံးပါဝင်အောင် တတ်နိုင်ခဲ့တယ်။

ခင်ဗျား သူ့ ကို ကြိုက်တဲ့မေးခွန်းမေး၊ ခင်ဗျားကြိုက်တဲ့ခေါင်းစဉ်တခုရေးပြီး မေးကြည့်။
ခင်ဗျားမယုံနိုင်လောက်အောင် မှာက်စံက ခင်ဗျားကို အတော့်ကို အနု စိတ် မှန်းခြယ်ထားတဲ့
အဖြေပေးလိမ့်မယ်။ဒီအပြင်၊ ခင်ဗျား အတွက် အိမ်စာ၊ စဉ်းစားစရာ အဘိဓမ္မာ သင်ကြားချက် ကို ပါ
သူ က ခင်ဗျား တစ်စုံစီမံတွေးလို ရအောင် တွဲထည့်ပေးလိုက်ဦးမယ်ခင်ဗျ။ သူ့ ဒဿနတွေကို
ခင်ဗျားတို့ ရဲ့ အထွေထွေဘာဝရေးရာ တွေမှာပါ ထည့်စဉ်းစားလို့ ရတယ်။သူ့ ဦးနှောက်က
မြူဝေတဲ့ကမ်းတက်၊ မျက်နှာကရှေ့တဖက်ပဲ တူရူ။ ချစ်ပြရဲ ရင်ဆိုင်ရဲတဲ့ စစ်ထွက်ယောက်ျား လိုပဲ။
ကြိုက်တဲ့ ဒဿန ကို ပြိုင်ထိုး နိုင်တဲ့ ခေါင်းမျိုး။

သူ့ မှာ လူတိုင်း လက်ဖျားခါ အံ့၊ဩစရာကောင်းတဲ့ ပီရိယ၊ အားထုတ်မှု ရှိတယ်။ သူမတူတဲ့
အသိဉာဏ် နဲ့ ဗဟုသုတပါ ပြည့် စုံတယ်ဆိုတာကို အရင်းကျမ်းတခု ကပင်
သက်သေပြပြီးသားဖြစ်တယ်။ ကျနော် ကတော့ အရင်းကျမ်း ကြောင့် မှာက်စံ ဟာ အကြီးကြီး
ဖြစ်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့ အများသူငါ၏ အမြင်နဲ့ ကွဲတယ်။ ကျနော်တင် မက၊ ကျနော့်လိုပဲ သူ့ ကို
ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်းဖူး သိဖူးတဲ့ သူတွေ က၊ မှာက်စံဟာ သူရေးခဲ့သမျှစာတွေထက် ပို ကြီးတယ် ဆိုတာ
သိနားလည်ဖို့ အခွင့်အလမ်းရခဲ့ကြတယ်။ သူဟာ အလွန်ထူးချွန်တဲ့သူ၊ ပါရမီကြီးတဲ့သူ။
သိပ္ပံ နဲ့ အဘိဓမ္မာ ၂ရပ်လုံး တတ်ကျွမ်း နားလည် ပြည့်စုံတဲ့ မှာက်စံလို့ ကျနော်တို့ ကမြင်တယ်။
မြင့်ပါတယ်ဆိုတဲ့ သူ့ စာတွေထက် အများကြီး ပိုမြင့်တဲ့သူ လို့ ပြောလို့ ရတယ်။

အပိုင်း(၄)

ပညာဝယ်၊ အလုပ်သင် ကျနော် နဲ့ မှာက်စံ

ကျနော် မှာက်စံဘေးကနေ အလုပ်လုပ်ပေးခဲ့ရဖူးတယ်။ ကျနော် လုပ်သမျှက တော့ သူ စာချပေးတာ
နှုတ်ကပြောတာကို နောက်က လိုက်ရေး၊ မှတ်စုထုတ် ဒီလောက်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သည်လောက်လေး
လုပ်ရတာနဲ့ တင်၊ သူ ဘယ်လိုတွေးသလဲ၊ သူဘယ်လိုရေးသလဲ ဒါတွေကို အနီးကပ်လေ့လာခွင့်
ရခဲ့တယ်။ ကျနော့် အတွက် မဟာ အခွင့်အရေးကြီးပေါ့။
စာရေးတဲ့ အလုပ်ဟာ၊ မှာက်စံအတွက် လွယ်လည်းလွယ် ခက်လည်းခက်၊ သည်လို ပြောလို့ ရတယ်။

ဘာကြောင့် လွယ်သလဲ။ မှာက်စံဟာ သက်ဆိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာတခု ကို ရေးတဲ့အခါ
သူလိုချင်တာတွေကို စုဆောင်းသိုမှီးထားတဲ့ သူ့ ခေါင်းထဲက အခက်အခဲ မရှိ၊ ကျွမ်းကျင်စွာ
ထုတ်နုတ် ယူသုံး နိုင်စွမ်း ရှိလို့ ဖြစ်တယ်။တချိန်တည်းမှာပဲ စာရေးခြင်းဟာ သူ့ အတွက်
ခက်ခဲနေပြန်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူပြောချင်တဲ့ အချက်အလက် ၊ငြင်းဆိုချက်တွေ ကို
အနုစိတ်နေ အောင် ရေးတတ်တဲ့ သူ့ အကျင့်ကြောင့်ဖြစ်တယ်။ သူ့ စာ တွေဟာ
လစ်ဟာမှမရှိစေရဖူး။ တိတိကျကျ လည်းရှိတယ်။ လိုအပ်လျှင် သူက စုံစေ့နေအောင်

ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ရေးတတ်တယ်။ ဒီလို ဟာပေါက်ကျပေါက် မရှိ အောင် ရေးသားဖို့ ဆိုတာ အမြဲ တစေ အားထုတ်နေရတဲ့အလုပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် စာရေးခြင်းကို မှာကပ်က သာသာလေး လှပ ဖို့ မဖြစ်နိုင်ခဲ့တာပါ။ အမှန်လည်း မှာကပ်ဟာ စာပြည့်စုံမှုရှိအောင် နေ့ ညမအား အလုပ်လုပ်သူ၊ အပင်ပန်းခံ စာရေးတတ်သူကြီးဖြစ်တယ်။

သိပ္ပံနည်းကျ လောဂျစ်ပါသော အဘိဓမ္မာသမား အစစ်

အကြောင်းအရာတွေကို ကြည့်ရင် မှာကပ် က မျက်နှာပြင်ပေါ်က ခွာကြည့်တတ်တယ်။ မျက်နှာပြင်ကို လေ့လာရုံသာမက၊ အောက်က ဖုံးကွယ်နေတဲ့ အလွှာတိုင်းကို ပါ သူက စေ့စေ့ကြည့်တတ်တယ်။ တခုလုံးထဲက အစိတ်အပိုင်းလေးတွေကို တစစီဆွဲထုတ်၊ သူက အပိုင်းပိုင်း အဆစ်ဆစ် ယူကြည့်တာ။ ပြီးတော့ အဲဒီ အပိုင်းတခုစီ တခုနဲ့ တခု အပြန်အလှန် ရိုက်ခတ်ပုံ၊ ဒါတွေကိုလည်း ခွဲခွဲပြီး လေ့လာတယ်။

တပိုင်းစီ၏ ဇစ်မြစ်သမိုင်းကို သုတေသနလုပ်တဲ့အခါမှာလည်း သူက တပိုင်းစီကို အထူးကဏ္ဍပေးပြီး သီးခြားဖယ်ထုတ်လေ့လာခဲ့တာ။

အစိတ်အပိုင်းလေးတွေ ဘယ်လို စခဲ့လဲ။ ဘယ်လို ဖြစ်တည်၊ ဘယ်လို ပြောင်းလဲ ရွေ့ ရှားလာလဲ။ အစိတ်အပိုင်းတခုစီ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၊ သမိုင်းနောက်ခံကို ပါ သူက ချန်မထားဘူး။ အသေးစိတ် နားလည်အောင် သူကလေ့လာတယ်။ သည်လို နဲ့ မှာကပ် ခြေရာခံ လိုက်နည်းမှာ၊ အကြောင်းအရာတခု (သို့မဟုတ်) ဝတ္ထု တခု၏ မူလပထမ မြစ်ဖျား ကစတယ်။ သည် ဝတ္ထု၏ ဖြစ်တည်မှု ပြောင်းလဲလာပုံ အဆင့်ဆင့် ပါတယ်။ ပြီးတော့-အခြေခံတွေ မြေလှန်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စေတဲ့ တော်လှန်သော ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်ကို လည်း သူ လေ့လာမှုမှာ ထည့်ထားတယ်။ ဒီ အပြင် ဟိုး အဝေးကြီး၊ လက်လှမ်းမမှီတဲ့ နေရာတွေက ရလဒ်တွေ၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေပါ သူက ထည့်စဉ်းစားတယ်။ မှာကပ်က ဒြပ်ဝတ္ထုတခု၊ အကြောင်းအရာတခု ကို သူ ခြည်းသက်သက်၊ သူ တခုတည်း ပေါ်မှာ ကွက်မကြည့်တတ်ဘူး။ မှာကပ်မြင်တဲ့ ကမ္ဘာကြီးက အရွေ့ တခုနဲ့ မနေမနား ဆက်တိုက် လည်ပတ် ရှုတ်ထွေးပြောင်းလဲနေတဲ့ ကမ္ဘာကြီး။ ဒါကြောင့် သူ ထဲက အစိတ်အပိုင်းတွေကို လစ်လျူရှုလို့ မရဘူးဆို တာ မှာကပ် နားလည်တယ်။ အစိတ်အပိုင်းအားလုံး၏ သမိုင်း တခုစီ ကို သိအောင်လုပ်ပြီးမှ၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်းဖြစ်စဉ်ကို ဒီလိုပါ လို့ သူက ရှင်းလင်းပြခဲ့တာ။

သူ့ ရည်ရွယ်ချက်က သက်ရောက်တုန့်ပြန်မှုတွေအမျိုးမျိုး၊ အပြန်အလှန်အကျိုးပြုပုံ အမျိုးမျိုးနဲ့ ပုံသဏ္ဍန်စုံ ဖြစ်လာ ပြောင်းလဲလာနေတဲ့ လူသားကမ္ဘာကို အရှိ အရှိအတိုင်း ဖွင့်ထုတ်ချပြရေး ဖြစ်တယ်။

စာသမားချင်းပေမဲ့ အလုပ်ချင်းက မတူပါ။

ရသစာပေလောင်းက ကင်္ဂါအကျော်အမော်များ ဖြစ်ကြတဲ့ ဖလိုဘဲ၊ ဂန်ကော့တ် (Flaubert and Goncourt) စတဲ့ သူတို့ စတိုင်သက်သက် လိုက်စားတဲ့ စာပေသီးသန့် ကျောင်းတွေက မှာကပ်စ် ချပြတဲ့ ကမ္ဘာကို နားမလည်ဘူး။ မှာကပ်စ် ပြောတဲ့ ကမ္ဘာကြီးဟာ နားလည်ဖို့ သိပ်ခက်တယ် လို့ ငြီးတွား၊ စောဒက တက်ကြတယ်။ ဖြစ်မှာပဲ။ ဝတ္ထုရေး အကျော်အမော်ကင်္ဂါဆရာတွေဟာ မျက်နှာပြင်ပေါ်ပဲ ကြည့်ကြတာမို့ သူတို့ ဟာ အပေါ်ယံ အမြင်ပဲ ရခဲ့တယ်။ ဒီလို အပေါ်ယံအမြင်ကြောင့် ကမ္ဘာကြီးကို သိနားလည်ဖို့ သူတို့ ကြိုးပမ်းမှု ဟာ ခက်ခဲနေတာဖြစ်ရမယ်။

သူတို့ ဖန်တီးတဲ့ ရသစာပေထဲမှာ တအုပ်ဆို တအုပ် ပြောရမဲ့ မာစတာပိစ် ကြီးတွေကို မှာကပ်စ် ရေးသားပြုစုထားတဲ့စာတွေ နဲ့ ယှဉ်ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ သူတို့ စာတွေဟာ ကလေးတန်းလောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ မှာကပ်စ်ရဲ့ စာကို ကြည့်လျှင် ရုပ်သမိုင်းဖြစ်စဉ်တွေကို အရှိ အရှိအတိုင်း ထုတ်ခြင်းပေါက် သိအောင်၊ သူ့ ရဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ အားထုတ်မှု ကို ခင်ဗျားတို့ တွေ့ ရမယ်။ အရင်းကျမ်းတအုပ်မှာပင် သူ့ ဘဝရဲ့ ၁၇ နှစ်လောက် မှုပ်နံ့ခွဲရတယ်။ အလွန် အကျွန် လုံ့ လထည့် လုပ်ခဲ့ရတဲ့ ကြိုးပမ်းချက်ဖြစ်ပြီး၊ သူ နားလည်သလို လူတွေ သိပါစေဆိုတဲ့ စေတနာနဲ့ အားထုတ်ခဲ့တာပါ။ ဒါပေမဲ့ သူက သူ ရေးပြီးသမျှ နဲ့ကျေနပ်ရောင့်ရဲနေတဲ့လူစားမျိုးလည်းမဟုတ်ပြန်ဘူး။ သူ့ စာတွေကို အမြဲလိုလို ပြန်တည်း ဖြတ် ပြုပြင်မှုလုပ်နေခဲ့တယ်။ အိုင်ဒီယာ၊ အယူအဆတခု ကို သရုပ်ဖော် တဲ့ အခါ၊ သူ့ အတွေးနက်သလောက်ကို သူ့ အရေးအသားက အမှီမလိုက်နိုင်လျှင် မှာကပ်စ် က သူ့ ကိုသူ မကျေမနပ်ဖြစ်တတ်တယ်။

မှာကပ်စ် ပါရမီ နဲ့ ထူးချွန်မှု အကြောင်းပြောမယ်ဆိုလျှင်၊ သိသာတဲ့ အရည်အသွေး ၂ ခု ရှိတယ်။ အရာဝတ္ထု တခုကို အပိုင်းပိုင်း စိတ်ခြမ်း ပြီးမှ တပိုင်းစီကို အနုစိတ်လေ့လာနိုင်စွမ်းတဲ့ ပါရမီ။ ဒါကို ဘယ်သူမှ စိတ်ကူးယဉ်ကြည့်လို့ မရ နိုင်ဘူး။ သူ ခွဲစိတ်ထားတဲ့အပိုင်းလေးတွေ သဏ္ဍန်အမျိုးမျိုးနဲ့ ပေါ်လာတာ၊ ပြီးတော့ ပေါ်လာတဲ့ အပိုင်း အသီးသီး တခုနဲ့ တခု အညမည အကျိုးပြု တည်မှီနေတာတွေ ကို ပါ မှာကပ်စ်က နားလည်နေလေတော့၊ သူ့ လောက် ပါရမီမပါ။ သူ့ လောက် ဖောက်ထွင်းတွေးခေါ်နိုင်စွမ်းမရှိ၊ သူ့ လို သမိုင်း၏ ကြောင်းကျိုးဖြစ်စဉ်များကို ဝှင်းဆက်လိုက်ပြီး လေ့လာနိုင်စွမ်းမရှိတဲ့ တခြားပညာရှင်တွေက မှာကပ်စ်ကို မကျေနပ်ဖြစ်ကြလေရဲ့။

ဂျီအို မက်ထရီ ဆရာ များစာသင်တဲ့ အခါ ဘာသာရပ်ထဲက အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ဆိုချက်တွေ ကို ပတ်ဝန်းကျင်ထဲက ရှိပြီးသား ရှင်းလင်းချက်တွေကို ခပ်လွယ်လွယ် နှိုက်ပြီး သင်ပေးတတ်ကြတယ်မဟုတ်လား။ သင်ကြားချက်ထဲမှာ ဘာကြောင့် လောဂျစ် နဲ့ အဖြေထွက်ခြင်းကို ဆရာက ပြန်သက်သေ မပြုလျှင်၊ သည်ဆရာဟာ လောဂျစ်ကို ပစ်ပယ်တာပဲ။ မှာကပ်စ် ဟာ သက်သေပြခြင်းကို ငြင်းပယ်တဲ့ ဂျီအိုမက်ထရီ ဆရာတယောက်၏ နည်းနာမျိုး ကို သုံးကို မသုံးခဲ့ဘူး။

အရင်းကျမ်းဟာ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးစနစ်တွေ နရာက ရင့် လာစေခဲ့တဲ့ လက်သည်အစစ်ကိုပြထားတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ သူ အပင်ပန်းခံ ကြိုးစားအားထုတ်ထားတဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးစနစ်တမ်းဖြစ်တယ်။ (၁၈၆၇ တွင် ဂျာမန်ဘာသာ ဖြင့် ပထမဆုံးပုံနှိပ် ထုတ်ဝေသည်။)

ဘာဖြစ်လို့ လဲ ဆိုတော့၊ မှာကပ်စ် ရေးသား ပိုင်းဆစ် ပြသတဲ့ အချိန်ကျမှ အရင်က သိရခက်ခဲ၊ စိတ္တဇ ဆန်တဲ့ ကြောင်းကျိုးဆက်သွယ်ချက်တွေဟာ၊ အများသိဖို့ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ နားလည်ရခက်ခဲတဲ့ အယူအဆတွေဟာ အရင်က ဘယ်သူမှ မဖမ်းမဆုပ်နိုင်ဖူး။ ဝေဝါးဝါး ဒဿနတွေဟာ ခုမှ မှာကပ်စ်ကြောင့် သူ့သူငါငါ အများ မျက်လုံးထဲ သိလွယ် မြင်လွယ် ဖြစ်လာကြတယ်။ သိတော့ လည်း ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း သိလာခဲ့ကြတာ ဆိုပါတော့။ သည်တော့ စီးပွားရေးပညာရှင်ကြီးအချို့ က သူတို့ နည်းသူတို့ ဟန်၊ သူတို့ ဉာဏ်နဲ့ မကြံစီနိုင်၊ ကောက်ချက်မချနိုင်တဲ့ ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင်၏အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ချက် တွေ ဟာ မှာကပ်စ် အားထုတ်မှုကြောင့် ထင်ထင်လင်းလင်းဖြစ်လာခဲ့တယ် ဆိုပြီး အရင်းကျမ်း စာရေးဆရာကို မကျေမနပ်ဖြစ်ခဲ့ကြပါရော။

မှာကပ်စ်ဟာ သူ့ အရင်းကျမ်းမှာ သီးခြား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုတွေ၊ အဆက်အစပ်မရှိ သီးသန့် တကွတပြားဖြစ်နေတဲ့ စီးပွားရေးဖော်မြူလာတွေ ကို သူ့ သဘောနဲ့ သူ လုပ်ကြံချဲ့ကား ခြယ်မှုန်းထားတာ တခုဆိုတခုတောင် မရှိဘူး။ မှာကပ်စ်၏ အရင်းကျမ်းဟာ နိုင်ငံရေးစနစ်တွေ နဲ့ အညမညပြုနေ တဲ့ စီးပွားရေးစနစ်များစစ်တမ်း ဖြစ်တယ်။ ထို့ အပြင် သည် နိုင်ငံရေးစနစ်တွေထဲမှာပဲ ပေါက်ဖွားလာ၊ နိုင်ငံရေးစနစ်တွေကပဲ ကျားကန်တည်တန့် ခိုင်မြဲနေစေတဲ့ စီးပွားရေးစနစ်များ အရောင် အနအရင့် အမျိုးအစား အစုံစုံ ရှိနေပုံတွေ၊ ပြီးတော့ ဒီစနစ်တွေ ရဲ့ ကွာလတီ အရည်အသွေး ကွာဟမှုတွေ၊ ဒါတွေကို မီးမောင်းထိုး ရှင်းလင်းပြသထားတဲ့ ကျမ်းကြီးဖြစ်တယ်။

မှာကပ်စ် ပထမဆုံး တင်ပြတဲ့ ခဲ့တဲ့ အချက်က ဆိုဆိုက်ရတီ၊ လူ့ အဖွဲ့ အစည်း တရပ်၏ ကြွယ်ဝမှုဟာ ဓနရှင်စနစ်၏ အလွန်အကျူး ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကတဆင့် အားလုံးကို မောင်းနှင်ထိန်းချုပ်ထားတဲ့အချက် ကလာတယ်။ ထုတ်ကုန် သို့ မဟုတ် ရုပ်ပစ္စည်းတခုဟာ ဆုပ်ကိုင်ပြလို ရတဲ့ အရာ။ ဒီအရာ က ရှင်းတယ်။ ဂဏန်း သင်္ချာ ရုပ်ထွေးမျှ မျိုးလည်းမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ထုတ်ကုန် တခုဟာ အရင်းရှင်စနစ် ဖွဲ့ စည်းမှု၏ မူလ အခြေခံ ဆဲလ်။ မှာကပ်စ် ဖော်ထုတ်နည်းက အရင်းရှင်တို့ ထုတ်ကုန် ကို ဘယ်ပြန်ညာပြန်၊ အတွင်းအပြင် ဆွဲလှန်ပြခဲ့ပြီး၊ ဒီဆဲလ် တို့ ရဲ့ လှုံ့ ပုက်ချက် တွေကို တခု ပြီးတခု ပြခဲ့တယ်။ ထုတ်ကုန်၏ လှုံ့ ပုက်ချက် လို့ သာပြောရပါတယ်။ သည်လှုံ့ ပုက်ချက်တွေဟာ သမိုင်းတလျှောက်လုံး တပုံစံတည်း အကြိမ် များစွာ အလီလီ ပေါ်ထွက်နေတာပါပဲ။ ဒါတောင်မှ တခြား ဘောဂဗေဒပညာရှင် ကြီးတွေက ဒီ ထုတ်ကုန် ရဲ့ သဘောသဘာဝကို အနည်းငယ်လေးတောင် သတိမထားမိခဲ့ကြဘူး။

အရင်းရှင်တို့ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းရဲ့ လှုံ့ ပုတ်ချက်တွေကတော့ ကက်သလစ် ဘာသာ၏ လှုံ့ ပုတ်ဆန်းကြယ်မှု တွေထက်တောင် အမျိုးအစားပိုများ၊ ပို ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းတယ် ခင်ဗျ။

မာ့ကစ်က ကုန်ပစ္စည်းတို့ ရဲ့ လှုံ့ ပုတ်ချက် ကို သွားတွေ့ တယ်။ ထုတ်ကုန်၏ သဘာဝ ကို အဖက်ဖက်က ဆန်းစစ်ပြီး၊ သူ့ နောက်က ပါလာတဲ့ လဲလှယ်တန်ဖိုး၊ ပြီးတော့ အမြတ်အစွန်း ဆိုတာကို မာ့ကစ် ကတွေ့ သွားတယ်။ ဒီတော့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံအားလုံးကို သူ့လေ့လာတယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း ကို တောင်းဆိုလာတဲ့ သမိုင်းကြောင်းလိုအပ်ချက်တွေကိုပါကြည့်တယ်။ မူလ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံကို နောက်ပုံစံအသစ်တခု က ခြေဖျက်တယ်။ အမှန်လည်း ရုပ်သမိုင်းကြောင်းလိုအပ်ချက်ကြောင့်သာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံအမျိုးမျိုး ဟာ ခေတ်တခေတ်ကနေ၊ နောက် တခေတ်ကို လက်ဆင့်ကမ်း ဆောင်ကျဉ်းလာတာဖြစ်တယ်။

သည်လိုနဲ့ ပုံစံအမျိုးမျိုးသော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းတို့ တခုကို တခု ကဖျက်ရင်း၊ အစားထိုးရင်း ဆိုဆိုက်ရတီများနဲ့ သူတို့ စီးပွားရေးအုတ်မြစ်အခြေခံတွေကြီး တွေကပါ ယုတ္တိကျကျ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကြောင်းကျိုးဖြစ်စဉ် သမိုင်းကြောင်းတခုလုံးကို မာ့ကစ် က အနုပညာမြောက်စွာ အနုစိတ် ရှင်းလင်းပြနိုင်ခဲ့တယ်။ မသိတဲ့လူအနေနဲ့ ဆို သူ့ အရင်းကျမ်း စာအုပ်ဟာ တယောက်သောသူ၏စိတ်ကူးစိတ်သန်းကွန်မြူးပြီး စိတ်ကူးယဉ် အလှရေးထားတဲ့ စာအုပ်လို့ တောင် ထင်ချင်စရာတောင် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အမှန်တော့ သူ့ အရင်းကျမ်းဟာ သရုပ်မှန် ပစ္စည်း။ ရုပ်ဝတ္ထု ကုန်ပစ္စည်းတို့ ရဲ့ ကြောင်းကျိုးဆက်နွယ် နိယာမတရား ဟာ လောကမှာ ရှိပြီးသား။ မာ့ကစ် က သည်နိယာမနောက်က ဒဿနကို အရင်းကျမ်း ဖြင့် ရေးသားဖော်ထုတ်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်တယ်။

အညတရ ပညာရှင်တွေကို စတင် ကိုးကား၊ အသိအမှတ်ပြုခဲ့သူ။

မာ့ကစ် က သူ့ အရေးအသား၊ သူ့ စာ အပေါ်မှာ အလွန်တာဝန်ခံတတ်သူ လည်းဖြစ်တယ်။ ဩဇာကြီးမားထင်ရှားသူတွေ ရဲ့ ကျမ်းများကို ကြည့်တဲ့အခါ၊ ကင်္ဂါကြီးတို့ နံမည်အရှိန်ကြောင့် သူ တို့ ပေးတဲ့ အချက်အလက် တွေကို မာ့ကစ်က လွယ်လွယ်ယူ၊ ကိုးကားလေ့မရှိဘူး။ သူများ တဆင့်ပြောနဲ့ ရေးသားမှုတွေကိုလည်း မာ့ကစ်က စိတ်တိုင်းမကျတတ်ဘူး။ သူ့ အကျင့်အတိုင်း အချက်အလက်တခု၏ဖော်ပြမှု ကို သူ ကိုယ်တိုင်သေသေခြာခြာ လိုက်တယ်။ ရေဆုံးရေဖျားလိုက်ရလို့ ဘယ်လောက် ပင်ပန်းပင်ပန်း၊ သူ့ အတွက် အရေးမကြီးဘူး။ စလယ်ဆုံး ဆုံးခန်းတိုင် သုတသနပြု ရမှ သူကကျေနပ်တယ်။

သေးငယ်တဲ့ အချက်ကလေးတခု အတွက်တောင် သူ ဖက်က သိပ်မသေခြာလျှင်၊ ဗြိတိသျှပြတိုက်ကိုသွားတယ်။ လိုအပ်သလို စာအုပ်ကြီးငယ်လှန်ပြီး ရှာဖွေတယ်။ တိုက်ကြည့်တယ်။

သည်တော့ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတွေက မှာကပ် စာမှာ တနေရာရာမှာ သူ နမော်နဲ့၊
မှားရေးလိုက်တာများ ရှိလို ရှိငြား လိုက်အပြစ်တင်လို့ မရ။ ဒီအပြင် မှာကပ်ပေးတဲ့ အချက်အလက်၊
တင်ပြချက်၊ ရှင်းလင်းချက်အားလုံးဟာ အထပ်ထပ် စစ်ဆေးသေချာမှ မပါပဲ။ ရေးလိုက်တာပါလို့
ဘယ်သူ တဦးတယောက်ကမှ မှာကပ်ကို မစွတ်စွဲနိုင်ခဲ့ဘူး။
မှာကပ်ဟာ ဖြစ်မြစ် လိုက်တဲ့ စာရေးဆရာပေမို့ လူသူ လုံးဝမသိတဲ့ စာရေးဆရာပေါင်းများစွာကို
လည်း အသေးစိတ်ဖတ်ရှုခဲ့ရတယ်။ အချို့ ပညာရှင်တွေဆို မှာကပ် ကလွဲလျှင် သူတို့ အလုပ်ကို
ဘယ်သူကမှ မကိုးကားကြသေးဘူး။ မှာကပ်ကြောင့်သာ မထင်ရှားတဲ့ ပညာရှင်တို့
အမည်တွေဖော်ပြခံရတယ်။

အရင်းကျမ်း ကို ကြည့်လျှင် မှာကပ်၏ ကျမ်းကိုးစာရင်းမှာ လူမသိတဲ့ စာရေးဆရာမြောက်များစွာတို့ ရဲ့
စာအုပ်များစွာ ကို ဖတ်ခဲ့ သုတေသနပြုခဲ့ရတာ ပေါ်လွင်တယ်။ ဒါကြောင့် မသိတဲ့သူတွေက
မှာကပ်ဟာ သူစာဖတ်ဘယ်လောက်နဲ့ စပ်တယ်ဆိုတာ ကြားချင်လို့ ကဂိဂုဏ် တမင်ပြပါတယ်
လို့ တောင် အထင်မှားသွားနိုင်တယ်။ မှာကပ် မှာ ကြားပါချင်စိတ်၊ ပညာပြချင်စိတ် အလျဉ်းမရှိဘူး။
သူက သမိုင်းကို တရားမျှတစွာ ချဉ်းကပ်တယ်။ အလားတူပဲ သမိုင်းရေး စာရေးဆရာတိုင်းကို
ကြီးကြီးငယ်ငယ် သူတို့ အလုပ်တန်ဖိုးအတိုင်း ထိုက်တန်တဲ့နေရာပေးရမယ် လို့ သူပြောတယ်။
အယူအဆ တရပ်ကို ပထမဆုံး ဖော်ထုတ် ရေးသားတဲ့ မည်သည့် ပညာရှင်၊ မည်သည့် စာရေးဆရာ
မဆို၊ ဘယ်လောက်ပဲ အညတရ ဖြစ်နေပါစေ၊ မှာကပ်က မချန်လှုပ်ခဲ့ဖူး။ တခြား ပညာရှင်များ၏ စာကို
တန်ဖိုးထားတတ်တာတွေ၊ မမေ့မလျော့ အသိအမှတ်ပြုတတ်တာတွေ ဟာ မှာကပ်ရဲ့
အသိတရားကြီးကဲတဲ့၊ စာပေ ကျင့်ဝတ်လည်းဖြစ်နေပြန်တယ်။

မှာကပ် ဟာ သိပ္ပံ ရှုဒေါင့်ကတင် သေချာတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ စာအကျအပေါက်၊ စကားလုံး၊ တင်ပြပုံ
တွေက အစ တခု မကျန် အလွန်ဂိုများ၊ စာမှာ အရမ်းဂရုစိုက် တဲ့ သူ ဖြစ်တယ်။ မှာကပ်ဟာ
သိပ္ပံတာဝန်ကျေသလို စာပေတာဝန်လည်း ကျေခဲ့တယ်။ အချက် သေးသေးလေတခု သူ
စိတ်ကျေနပ်မှ မရ မခြင်း၊ လွတ်ပြီး ပြီးစလွယ် မရေးတတ်။ သူက အထပ်ထပ် ပြန် ဖတ်တယ်။
အကြိမ်ကြိမ်ပြန်ရေး၊ တည်းဖြတ်တယ်။ သူ့ စာ ကို သူ စိတ်တိုင်းကျတဲ့ အဆင့် မရောက်သေးသ
ရွှေ ဘယ် ပုံနှိပ်တိုက်ကိုမှ စာမူတွေ သူ မပို့ တတ်ဘူး။ ဖြစ်ကတတ်ဆန်းလည်း စာအုပ် မထုတ်ဘူး။
သူ မသိတဲ့ အကြောင်းအရာကို လည်း သူ မပြောဘူး။ သူ့ စာတွေကို ပြီးပြည့်စုံတဲ့ အထိ အထပ်ထပ်
အလီလီ မပြင်ဆင်ရ သေးပဲ သူများကို ပေးဖတ်လေ့ လဲ မရှိဘူး။ တယောက်ယောက်ကများ သူ့ရဲ့
အပြီးမသတ်ရသေးတဲ့ စာမူကြမ်း တွေကို ဖတ်မိရင်၊ မှာကပ်ခမြာ နေမထိ ထိုင်မထိဖြစ်
အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲ သွားနိုင်တယ်။ "ငါ့ မပြီးသေးတဲ့ စာမူ ကြမ်းတွေ၊ ငါသေပြီးရင် အကုန် မီး
ရှို့ ပစ် တာပဲ ကောင်းမယ် ထင် ပါ ရဲ့ ကွာ" လို့ ကျနော် ကို တခါ ပြောဖူးတယ်။

အပြာရောင် စာအုပ်များ Blue Books၊ အရင်းကျမ်းနောက်ကွယ်က ကုန်ကြမ်းအချို့

အင်္ဂလိပ် စက်ရုံ အင်စပက်တာများပြုစုခဲ့တဲ့ Blue Books တွေဟာ မှတ်တမ်း၏ အရင်းကျမ်း ပြင်ဆင်မှု မှာ အရေးပါတဲ့ မှတ်တမ်းများဖြစ်ခဲ့ တယ်။ သူ ဟာ အင်္ဂလန်ရဲ့ စက်မှု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း အကြောင်း သိဖို့ အလွန်များပြားတဲ့ အပြာရောင် စာအုပ်တွေကို ဖတ်ရှုခဲ့ရတယ်။ မှတ်တမ်း အလုပ်လုပ်ပုံ ကို စာဖတ်သူတစ်ဦး ဘယ်လို မှ စဉ်းစားလို့ မရနိုင်ဘူး။ သူ့အပေါ် အလွန်လေးလံတဲ့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ပိနေတဲ့ အကြောင်းရင်းခံက သူ့ စာအုပ်ပေါ် သူ တာဝန်ခံပုံ၊ ပြီးတော့ သူ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ နည်း၊ ဒါတွေနဲ့ သက်ဆိုင်နေတယ်။ သူ့ အရင်းကျမ်း(Das Kapital) စာအုပ်အတွက် စာမျက်နှာ ၂၀ လောက် ရဖို့ စာကြည့်တိုက်တစ်ခုလုံး က ဥပဒေစာအုပ်တွေကို မှတ်တမ်း ဖတ်ခဲ့ရတယ်။ ဖတ်တဲ့အခါ တအုပ်လုံး စေ့စေ့ငုံငုံဖတ်ရတာ။ ခဲတံ နဲ့ အမှတ်ရာတွေ စာအုပ်တိုင်းမှာ အပြည့်။ Blue Books တွေဟာ Capital ဖြစ်လာဖို့ အတွက် သူ့ လေးလေးပင်ပင် လေ့လာခဲ့ရတဲ့ စာအုပ်များပါ။

Blue Books စာအုပ်တွေမှာ အင်္ဂလန်နဲ့ စကော့တလန်က အလုပ်ရုံစက်ရုံ ကုန်ထုတ်ဥပဒေတွေ များအပြင်၊ စက်ရုံ စစ်ဆေးရေးမှူး တွေ၏ ကွင်းဆင်း မှတ်တမ်းများ ပါဝင်တယ်။ ထိုအချိန်က ဥရောပ တတိုက်လုံးမှာ အင်္ဂလန် နိုင်ငံကလွဲလျှင် ဘယ်နိုင်ငံ ဘယ်လူမျိုးကမှ အင်္ဂလိပ်စက်ရုံ အင်စပက်တာတွေလောက် အလုပ်လုပ်တတ်၊ အရည်အသွေးရှိရှိ မှတ်တမ်းပြုစု မှုတွေ အလုပ်နိုင်ကြဘူးလို့ မှတ်တမ်းက သံသယရှိခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူ့ အရင်းကျမ်း ပထမတွဲ အမှာစာမှာ အင်္ဂလိပ် စက်ရုံအင်စပက်တာများ အကြောင်း ထည့်ရေးခဲ့တယ်။ "အင်္ဂလန် က စက်ရုံအလုပ်ရုံ အင်စပက်တာ များဟာ အလုပ် ကျွမ်းကျင်ကြသူများဖြစ်တယ်။ စက်ရုံစစ်ဆေးရေးတာဝန်ကို အရည်အသွေးပြည့်မှီစွာ လုပ်ကြတယ်။ သူ့ တို့ အလုပ် သူတို့ လုပ်တဲ့ အခါ ဘယ်ဖက်မှ မျက်နှာ မလိုက်၊ သမာသမတ်ကျ၊ လေးစားစရာ ကောင်းတဲ့ စစ်ဆေးရေး အရာရှိများ ဖြစ်တယ်" လို့ မှတ်တမ်းက သူတို့ ကို မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုပေးခဲ့တယ်။

အပိုင်း(၅)

အရာခပ်သိမ်းပြုပြီ လဲပြီ ပြီ၊ ဗဟိုက ပွဲကိုင်လာ ဘာမှ ချုပ်ကိုင်လို့မရ။
မင်းဘုရင်ဆို အရှင်သခင်ဆို၊ သွားလေရော၊
အပေါ်ကလာ ငုံ့မခံ၊ သူ့ကျွန်မခံလိုကြပြီ။
ဆရာမရှိ၊ သခင်မရှိ၊ ဖရိုဖရဲဖြစ်လာတဲ့ကမ္ဘာ။
သွေးရောင်လွှမ်းတဲ့ ဒီလှိုင်း၊ သည်ကမ္ဘာမှာ တိုးတိုးလာပြီရော။

--- ဝိလယ်ဘတ်တလာ ရီ(တ်)(စ်)

စက်ရုံစစ်ဆေးရေးမှတ်တမ်းစာအုပ်ပြာများကိုမာ့ကစ်နဲ့ အန်ဂဲလိစ် ကောင်းစွာအသုံးပြုခဲ့။

စက်ရုံအင်စပက်တာများ ရေးတဲ့ စာအုပ်ပြာများကို မာ့ကစ် က အဖိုးထိုက်တန်တဲ့ အချက်အလက်တွေရယူဖို့ အများကြီးအသုံးပြုခဲ့တယ်။ အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်အမတ်မင်းများကတော့စာအုပ်ပြာ အထူးကြီးတွေကို သူတို့ လက်တည့်စမ်းသေနှုတ်ပစ်တဲ့အခါ ပစ်မှတ်အနေနဲ့ သုံးလေ့ရှိတယ်။ ကျည်ဆံက စာမျက်နှာ ဘယ်လောက်များများကို ထိုးဖောက်နိုင်သလဲဆိုတဲ့ အချက်ပေါ်မူတည်ပြီးသူတို့ ပစ်တဲ့သေနှုတ်၏ ပြင်းအားကို ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ အချို့ အမတ်တွေကတော့ စာအုပ်ပြာကြီးတွေကိုပေါင်ချိန်နဲ့ရောင်းစားကြတယ်ခင်ဗျ။

အမှန်တော့ စာအုပ်ကြီးတွေကို ပေါင်ချိန်နဲ့ ရောင်းစားတာနေကြတာကပဲသူတို့ လုပ်သမျှထဲ အသင့်ဆုံးဖြစ်နေပြန်ရော။ ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ သူတို့ သည်လိုရောင်းစားတော့မှမာ့ကစ် က သည်စာအုပ်ဟောင်းတွေကို လောင်းဖက် ရပ်ကွက်က စာရွက်နဲ့သတင်းစာ အဟောင်းတွေကိုအပုံလိုက် အလေးချိန်နဲ့ရောင်းတဲ့ ဆိုင်မှာ သွားမွေ့နှောက်၊ သည်နည်းနဲ့ပဲ သူ့ ခမြာ စာအုပ်ပြာတွေကိုဈေးပေါပေါနဲ့ သွားဝယ်ယူနိုင်ခဲ့လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပါမောက္ခ ဘီစလီက မာ့ကစ်တယောက်သာလျှင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏စက်ရုံဥပဒေများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ တရားဝင် ထောက်လှမ်းစုံစမ်းမှုမှတ်တမ်းများကို အကောင်းဆုံး အသုံးပြုနိုင်ခဲ့တဲ့ သူဖြစ်တယ်လို့ သတ်မှတ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ပါမောက္ခဘီစလီ သိ မသွားတဲ့ တခြားတချက်လည်းရှိသေးတယ်။ စာအုပ်ပြာကြီးတွေကို လှိုင်လှိုင်အသုံးပြုခဲ့သူဟာ မာ့ကစ်တဦးထဲတော့ မဟုတ်ဘူး။ ၁၈၄၅ ခုနှစ် မတိုင်ခင် ကာလ၊ အန်ဂဲလိစ်တယောက် အင်္ဂလန်က အလုပ်သမားတို့အခြေအနေအကြောင်း စာအုပ်ရေးတဲ့အခါ သူလည်းပဲ သည် စာအုပ်ပြာများထဲက မရေတွက်နိုင်အောင်များပြားလှတဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေ၊ အချက်အလက်တွေကို တန်ဖိုးရှိရှိ အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။

မာ့ကစ်ကိုသိဖို့ သူ့မိသားစုတွင်းဆက်ဆံရေးကိုသိရမယ်။

မာ့ကစ်စကော်လာပညာရှင်ကြီးကို သိဖို့ဆိုတာ သူ့ ရင်ထဲက ချစ်ခြင်းမေတ္တာနဲ့ သူ့နှလုံးခုန်သံအကြောင်းတွေကိုပါသေသေခြာခြာသိမှဖြစ်နိုင် လိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုအချိန်မျိုးမှာသူ အတွင်းသားကိုမြင်ရနိုင်သလဲ။ သူ့အလုပ်နားတဲ့အချိန်၊ သူ့ဘေးက စာအုပ်တွေက အားလုံးကို ပိတ်ထားတဲ့အချိန်မှာပဲ သူ့နှလုံးသားကို ခင်ဗျားတို့သွားရှာတွေ့နိုင်မယ်။

ဒီအချိန်မျိုးလေးတွေမှာ သူ့မိသားစုဝင်တွေက သူ့နားမှာ ပတ်ပတ်လည်ဝိုင်းလို့ အိမ်မှာလူစုံတက်စုံနဲ့၊ တနင်္ဂနွေ ညနေခင်းလိုမျိုးတွေပေါ့။ သူတို့အိမ်ကို မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းတွေ၊ ရဲဘော်တွေအားလုံး တစုတဝေးရောက်ရှိလာကြတယ်။ သူ့ရဲဘော်တွေရယ်၊ သူ့ မိသားစုရယ်၊ ဒါတွေနဲ့ သိုင်းသိုင်းဝိုင်းဝိုင်းရှိချိန်၊ လူစုံရှိနေတဲ့ သည်လိုအချိန်တွေမှာ မှာက်စံဟာ အရမ်းနှစ်လိုဖွယ်ရှိတယ်။ သူကရီစရာတွေ ပြော၊ အရွှန်းလည်း အတော်ဖောက်တတ် တယ်။ ရီစရာနဲ့ မဟုတ်တရုတ်စကားတွေကို တယောက်ယောက်ပြောနေတာကြားသွားလို့ကတော့.. သူပါ ရောပြီး အူရွှင်လာတော့တယ်။ တဦးဦးက ဇိုးဇိုးဆတ်ဆတ် ပြန်ပြောလိုက်တဲ့ဉာဏ်ပါတဲ့ဟာသမှတ်ချက်လေးတွေကြားရပြီဆို မှာက်စံဟာ တခါတည်း သဘောရွှေရွှင်မြူးသွားပြီး လေးကိုင်းကြီးကွေးနေသလိုထူထဲသန်စွမ်းတဲ့သူမျက်ခန်းမွှေးတွေအောက်က သူ့မျက်လုံးမဲမဲနက်နက်တွေကပါတဖြတ်ဖြတ်အရောင်တောက်ပလာတော့တယ်ခင်ဗျ။

သူဟာ သူ့ကလေးတွေကိုအလွန်ချစ်ခင်တတ်၊ အလိုလိုက်တတ်၊ သိမ်မွေ့စွာဆက်ဆံတဲ့ဖခင် တဦးဖြစ်တယ်။ ကလေးတွေဆိုတာမိဘကို ပြန်သင်ကြားပေးနိုင်တဲ့သူများလို့ မှာက်စံက ခဏခဏပြောလေ့ရှိတယ်။ သူ့ကလေးတွေနဲ့ သူ ဆက်ဆံရေးမှာ တခါလေးတောင် နိုင်လိုမင်းထက် အပေါ်စီးဆက်ဆံခဲ့တာမျိုးလုံးလုံးမရှိခဲ့ဘူး။ သူ့သမီးလေးတွေကို သူချစ်ခင်ပုံက စံတင်လောက်တယ်။ သားသမီးဆိုပြီး အတင်းကာရော အမိန့်ပေးမခိုင်းတတ်ဘူး။ ဆောင်စေ ရှောင်စေချင်တဲ့နေရာတွေမှာ ကလေးတွေကို အဖေအမိနဲ့နဲ့ ဒါလုပ် ဟိုဟာမလုပ်ရစသဖြင့် ဇွတ် မခိုင်းတတ်ပဲ အကျိုးအကြောင်းပြောပြပြီးမှ ဖြောင့်ဖြောင့်ခြင်မှုအားနဲ့ သူတို့လေးတွေကို နားဝင်စေတယ်။ သူတို့အသိနဲ့ သူတို့ ဆောင်စေ၊ ရှောင်စေတယ်။ ဖခင်အနေနဲ့သူ့ကိုကြောက်သွားအောင် သူ့ကလေးတွေအပေါ် သူလုပ်ခဲ့ချင်လျှင် ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ မှာက်စံက သူ့သမီးကလေးတွေသူ့ကို ပိပြားကြောက်ရွံ့သွားအောင် အင်အားလုံးနဲ့နေနေသာသာ၊ ကလေးတွေကတောင် သူတို့အဖေ အပေါ်ပိုဩဇာညောင်းသေးတယ်။ သူ့သမီးတွေအတွက် မှာက်စံဟာ ဖခင်ဆိုတာထက်၊ ရဲဘော်မိတ်ဆွေကြီးဖြစ်နေတယ်။ အဖော် ကောင်းဖြစ်နေတယ်။

ပုံပြောကောင်းတဲ့မှာက်စံ၊ သူဟာ ကဗျာဆရာလည်းဖြစ်ခဲ့သေးတယ်။

သူတို့အဖေ မှာက်စံကို သမီးလေးတွေက အဖေလို့မခေါ်ပဲ မိုရာ(မဲမဲကြီး) လို့ခေါ်ကြတယ်။ မာက်စံအသားက ညိုညို၊ ဆံပင်နဲ့ မှတ်ဆိတ် ကမဲမှောင်မှောင်၊ ဒါကြောင့်သူ့အတွက် အမဲကြီးဆိုတဲ့နံမည်ပြောင်က သည်လိုနည်းနဲ့တွင်လာခဲ့တာခင်ဗျ။ ကွန်မြူနစ်အဖွဲ့ ချုပ်ကပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ သူ့ကို အဖေကြီးမှာက်စံလို့ ခေါ်ကြတယ်။ အဖေကြီးဆိုပေမဲ့ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်းထွက်လာမဲ့ ၁၈၄၈ မတိုင်ခင်ကာလမှာ သူ့အသက်ကလေးမှ ၃၀တောင်ပြည့်သေးတာမဟုတ်ဘူး။

မာ့ကပ်ဟာသူကလေးတွေနဲ့ အချိန်ပေးဆော့ကစားတတ်တယ်။ သူတို့ အားရင် ပင်လယ်ပြင်မှာစစ်တိုက်တန်းကစားကြတယ်။အိုးပြားကြီးထဲမှာရေထဲ ၊ လက်လုပ် စက္ကူသင်္ဘောတပ်ကိုဖန်တီး၊ တစင်းပြီးတစင်းမီးတင်ရှို့၊သည်လို စစ်တိုက်တန်းကစားကြရင် သူတို့ အရမ်းပျော်ကြတယ်။ တနင်္ဂနွေနေ့တွေမှာကလေးမလေးတွေက သူတို့အဖေကို အလုပ်လုပ်ခွင့်မပေးဘူး။

တနင်္ဂနွေမှာ သူတို့အဖေကိုသူတို့ပဲပိုင်တယ်ဆိုပဲ။ ရာသီဥတုကောင်းလျှင် တမိသားစုလုံး မြို့ပြင်ထွက်ပြီး၊ တောပိုင်းမှာလမ်းလျှောက်ထွက်ကြတယ်။ လမ်းပေါ်မှာအဆောင်အယောင်နည်းတဲ့ တည်းခိုခန်းလေးတွေတွေ့လျှင် ပေါင်မုန့်၊ ဒိန်ခဲနဲ့ရင်းဂျာဘီယာ၊ ဒါလေးတွေကို တလုပ်တမှုတ် စားသောက် အပန်းဖြေနိုင်ဖို့ ခဏတဖြုတ်ဆိုသလို သူတို့ ဝင်နားတတ်ကြတယ်။ကလေးတွေငယ်စဉ်က သူတို့ကိုလမ်းလျှောက်ဖို့ခေါ်ထုတ်သွားကြတိုင်း မာ့ကပ်က သူတို့ကိုအဆုံးမသတ်တဲ့ ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် ပုံပြင်ဖတ်လမ်းတွေကို တခုပြီးတခုပြောပြလေ့ရှိတယ်။

လမ်းလျှောက်ရမဲ့အကွာအဝေးပေါ်မူတည်ပြီး မာ့ကပ် က သူပြောပြတဲ့ ပုံပြင်ဖတ်လမ်းတွေမှာ ကလေးတွေစိတ်ဝင်တစားဖြစ် အာရုံမြောပါနေအောင် သူ့ဖတ်ရှုနိမ့်ကိုမြှင့်တတ်တယ်။ လမ်းရှည်ရှည်လျှောက်ရလေလေ၊သူ့ပုံပြင်ဖတ်လမ်းမှာအကွေ့ အပြောင်းတွေများလာလေလေ၊ အဆုံးကိုမှန်းရခက်လာလေလေ။

ကလေးတွေလည်း နားထောင်ရတာ မမောမပန်းပေါ့ဗျာ။ နုနယ်တဲ့ကလေးတွေ လမ်းရှည်ကြီးလျှောက်ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သွားကြမှာစိုးလို့ မာ့ကပ်က ပုံပြောပြတဲ့နည်းနဲ့ သူတို့စိတ်ကိုသင့်တော်တဲ့စိတ်အစာကျွေးခဲ့တယ်။ သည်တော့ကလေးမလေးတွေကလမ်းအဝေးကြီးလျှောက်ခဲ့ရပေမဲ့ ဝေးတယ်လို့ မထင်ကြတော့ဘူး။

မာ့ကပ်စိတ်ကူးစိတ်သန်းအားကောင်းပုံကတော့သူများလိုက်လို့ကိုမမှီဘူး။သူ့စိတ်အာရုံကွန့်မြူးပုံက ဩဇာမြေဆီပြည့်ဝတဲ့မြေသားကထွက်လာတဲ့သစ်ပင်တွေလိုကျန်းမာသန်စွမ်းတယ်။ ပေါက်မြောက်တယ်။ သူ့ဘဝမှ သူစရေးတဲ့ စာပေအမျိုးအစားက ကဗျာဗျာ။ ဂျန်နီနဲ့ အိမ်ထောင်မကျခင် ချစ်သူတွေဘဝမှာ မာ့ကပ်က သူမအတွက် ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာအယ်လ်ဘမ် ဂုဏ် ရှိတယ်။ဒါတွေကို ဂျန်နီက ဘယ်သူ့ကို မှပေးမပြပဲ တရိုတသေ သိမ်းထားတယ်။ မာ့ကပ် ငယ်စဉ်တုန်းက ဂျာမဏီက သူ့ မိဘတွေကသူတို့သားကို စာရေးဆရာ သို့မဟုတ် အထက်တန်းစာပေညာရှင် ပါမောက္ခကြီးတဦးဖြစ်လာဖို့ပဲမှန်းခဲ့တာ။

မာ့ကပ်တို့ကြီးပြင်းခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ဂျာမဏီနဲ့ သူ့မိဘ အသိုင်းအဝိုင်းတွေ ယူပုံယူနည်းကတမျိုးဗျ။ သူတို့သားရဲ့တော်လှန်သော လှုံ့ဆော်ခြင်းအလုပ်ကို မိဘတွေက ဂုဏ်ယူစရာလို့ မထင်ခဲ့ကြဘူး။ မာ့ကပ်တယောက် နိုင်ငံရေးဘေသာညာရှင်ဖြစ်လာခဲ့တာဟာ သူ့ကိုသူ

ကြီးပွားတိုးတက်အောင်မလုပ်ပဲ အဆင့်နိမ့်တဲ့အလုပ်တွေ လျှောက်လုပ်နေပါတယ်လို့ မိဘတွေက ယူဆခဲ့ကြတယ်။

မာ့က်စ် စာပေပိုးမသေး၊ စာပေအလုပ်တွေအပြီးဖြတ်နိုင်တဲ့အထိ သူ အသက်ရှည်ရှည်မနေခဲ့ရ။

မာ့က်စ်ဟာ ရောမက အိုင်ဒီရယ်လစ် ဂရာချီ သူရဲကောင်း ညီအကို အကြောင်း ကို အလွမ်းဖတ်(tragedy) ရေးပေးမည်ဟု သူ့သမီးတွေကို ကတိပေးခဲ့သည်။

ဒါပေမဲ့ သူ ကတိလည်း သူမတည်ခဲ့ဘူးခင်ဗျ။

(ဂရာချီ အကို ၂ ယောက် ဟာ ဘီစီ ၂ရာစုကုန်ကာနီး ရောမသမိုင်းဟောင်းမှာ လူတန်းစားတိုက်ပွဲကို အစောဆုံး စခဲ့သူတွေ။ ဒီမိုကရက်တစ်အဖြစ်ဆုံး ပရိုဂရက်ဆစ်အဖြစ်ဆုံး မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သော သူရဲကောင်း ၂ ယောက်ဖြစ်တယ်။ သူတို့ ညီအကို ၂ဦးစလုံးကို ရိုမန်ဆီးနိတ်က မဟာအန္တရာယ် ဟုသတ်မှတ်ခဲ့တယ်။ မရှိဆင်းရဲသားများ၊ အရပ်သားများ၊ ရောမမှာ နေသော်လည်း ရိုမန်မဟုတ်သူများကိုပါ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးရမယ်ဆိုတဲ့ တရားဟော လှုံ့ဆော်မှုတွေကြောင့် အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ကြတယ်။ အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစား၏ တဖက်စောင်းနင်း အမြောက်အမြား မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှုကို မေးခွန်းထုတ် စိမ်ခေါ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ညီအကို ၂ယောက်လုံးကို ရိုမန် အုပ်ချုပ်သူတွေ ကပဲ ရက်စက်စွာ လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ အကို ကြီး က တိုင်ဘာရီးယပ်စ် ဂရာချီ(ဘီစီ ၁၆၂--ဘီစီ ၁၃၃)၊ ညီ ငယ်က ဂေးယပ်စ်ဂရာချီ (ဘီစီ ၁၅၄--ဘီစီ ၁၂၁) ဖြစ်တယ်။)

သူသာ ဂရာချီတို့အကြောင်း တကယ်ရေးဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုလျှင် ရောမသမိုင်းဟောင်းက လူတန်းစားတိုက်ပွဲ ကို အသေခံစခဲ့တဲ့ သူရဲကောင်းညီအကိုတို့ ကို သူရေးဖြစ်ခဲ့မဲ့ပြုဖတ်ထဲမှာ ဘယ်လို ခြယ်မှန်းခဲ့မလဲဆိုတာကို ကျနော်တို့စိတ်ဝင်တစားဖတ်ရှုနိုင်ခွင့် ရခဲ့နိုင်မလားပဲ။

သူ့ခေါင်းထဲမှာလည်းသူပြောပြီး၊ မအားလို့ မလုပ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့အလုပ်တွေ က တပုံကြီးဗျ။ ယုတ္တိဗေဒနဲ့ အဘိဓမ္မာသင်ကြားချက် သမိုင်း တွေသည်လည်း သူရေးချင်တဲ့ ခေါင်းစဉ်တွေထဲပါတယ်။ သူငယ်ရွယ်စဉ်က သူ့ အကြိုက်ဆုံး ဘာသာရပ်ကဒဿနိကဗေဒနဲ့ ဒဿနိကသမိုင်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူရေးချင်သလောက် ရေးခွင့်ရဖို့ လူ့သက်တန်းဟာ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ လောက်ရှိနေပါမှသာ အလုပ်အချို့ပြီးနိုင်မယ်။ မာ့က်စ်ခေါင်းထဲမှာ ကိန်းအောင်းနေတဲ့ စာပေရတနာ အစိတ်အပိုင်းအချို့ ကမ္ဘာကြီးထဲ ရောက်ချလာဖို့ အချိန်လိုတယ်။ သူရေးဖွဲ့ချင်သမျှ စာပေစီမံကိန်းတွေ အားလုံး အကောင်အထည်ပေါ်လာဖို့ ဆိုတာ သူ အသက်ရှည်ရှည်နေခဲ့ရမှသာတတ်နိုင်ခဲ့ လိမ့်မယ်။

မာ့ကပ်ဇနီး ဂျန်နီဟာ ကောင်းစွာ ပါရမီဖြည့်ပေးတဲ့ဘဝအဖော်။

ကားလ်မာ့ကပ် နှင့် ဇနီးဂျန်နီ မာ့ကပ်

မာ့ကပ် ဇနီး ဂျန်နီကတော့ဘဝအဖော်လည်းဖြစ်၊ ရဲဘော်လည်းဖြစ်၊ ပါရမီဖြည့်ဖက်လည်းဖြစ်၊ ဒီထက်မှန်တဲ့ စကားလည်းမရှိတော့ဘူး။ ဆယ်ကျော်သက် ကလေးဘဝကတည်းက သူတို့ ဂျီးဟာ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေ၊ ပြီးတော့ချစ်သူတွေဖြစ်လာခဲ့တယ်။ဂျန်နီ နဲ့ မာ့ကပ် ဟာ မာ့ကပ်ရွေးချယ်ခဲ့တဲ့ဘဝကို အေးအတူပူအမျှ အတူရုန်းကန်ခဲ့ကြသူ ဂျီး။ သူတို့ စေ့စပ်တဲ့အချိန်မှာမာ့ကပ်က ၁၇ နှစ်သားပဲ ရှိသေးတယ်။ ၁၈၄၃ ခုနှစ်မှာ သူတို့ လက်ထပ်ကြတယ်။ လက်ထပ်ခင်က သူတို့ ချစ်သူ ဂျီးဟာ တယောက်ကို တယောက်ပိုင်ဖို့ ဂုနစ် ဂုမိုး အသီးသီး သည်းခံစောင့်စားခဲ့ကြရတယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်ထပ်ပြီး တဲ့အချိန်ကစလို့ နောက်ပိုင်း ဘဝတလျှောက်လုံး သူတို့ ဂျီးဟာ သေတဲ့အချိန်အထိတိုင် ထာဝရ မကွဲမကွာ။ သေမှကွဲတဲ့ တလေ့ထဲစီး တခရီးထဲသွား ဘဝခရီးဖော် ဂျီးဆိုပါတော့။

မာ့ကပ်ဇနီးဂျန်နီက မာ့ကပ် ထက်အနည်းငယ်စောပြီး လူ့လောကက ထွက်ခွာတယ်။(ဂျန်နီမာ့ကပ် ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက်၊ ၁၈၈၁မှာဆုံးတယ်။ ကားလ်မာ့ကပ် မတ် ၁၄ ရက်၊ ၁၈၈၃ မှာ ဆုံးတယ်။) လူအချင်းချင်း တန်းတူညီမျှစိတ်ဓါတ်ထားဆက်ဆံရမယ်..လူသားအချင်းချင်းတန်းတူရည်တူပဲ...ဆိုတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်စိတ်ဓါတ်ကို ခင်ဗျားတို့ ဂျန်နီ နှလုံးသားထဲမှာတွေ့နိုင်တာထက် ဘယ်နေရာမှရှာလို့ရမယ်မထင်ဘူး။သူမဟာ အထက်တန်းလွှာကဖြစ်တယ်။ ဂျာမန်မင်းမျိုးမင်းနွယ် ကြေးရည်တတ်မိသားစုတခုက ဆင်းသက်လာတဲ့တော်ဝင်မိန်းကလေးတဦးဖြစ်နေသည့်တိုင် သူမ စိတ်ဓါတ်ကအဲသလောက်သေခြာခဲ့တယ်။ လူမှုရေးအရ အတန်းအစားခွဲတာ၊ ဟိတ်ဟန်ကြီးစွာ နဲ့ လူတွေကိုခွဲခြားဆက်ဆံတတ်တဲ့စရိုက်မျိုး သူမစီမှာ အနည်းငယ်လေးတောင် မရှိဘူး။

သူတို့နေအိမ်ကိုရောက်လာသမျှအင်တာနေရှင်နယ် အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုတွေထဲက ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံးဟာ ဂျန်နီရဲ့ဧည့်ဝတ်ကျေမှု၊ ချိုသာရက်ရောမှု တွေကို အမြဲတန်းရခဲ့တယ်။ သူတို့တွေက ဂျန်နီနဲ့မတွေ့ဖူးခင်ကသူမ သည်လောက်အထိ ရိုးသားနိမ့်ချစွာနေတတ်မယ် လို့ ထင်တောင်မထားကြဘူး။ ဂျန်နီဟာ စကော့တလန်ကအထင်ကရ သူရဲကောင်း အာဂိုင်းလ်စ် ဘွဲ့ရ မဟာနွယ်နဲ့ တခြားမင်းညီမင်းသားတွေရဲ့သွေးပါတဲ့သူဖြစ်တယ်။ စကော့တလန်သူရဲကောင်းအချို့နဲ့ မင်းမျိုးမင်းဆက်သွေးကိုမိခင်ဖက်က ဆက်ခံခဲ့သူ၊ လက်ရှိမှာလည်း ပရပ်ရှားဘုရင်ရဲ့ ဝန်ကြီးတောင် ဖြစ်နေတဲ့ အကိုတယောက်တောင်ရထားသူ။ ဒါပေမဲ့ ဂျန်နီက မြေသားဆန်စွာပဲ လူတိုင်း၊ ရဲဘော်တိုင်းကို တလေးတစားဆက်ဆံခဲ့တယ်။ ဆုံဖူးတဲ့ လူတိုင်းရဲ့ နှလုံးသားကို သူမက နွေးထွေးစေတယ်။

မင်းဆွေမင်းမျိုးက ဆင်းလာခဲ့ပေမဲ့ မှာက်စ် နောက် တကောက်ကောက်လိုက်၊ ဒုက္ခခံ ပါရမီဖြည့်ပေးရတာ ဂျန်နီအတွက် ပြဿနာမရှိဘူး။ ဘယ်လောက်ဆင်းရဲဆင်းရဲ၊ ပူလည်းမပူဘူး။ သူတို့မိသားစု အကြီးအကျယ်ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျနေတဲ့အချိန်မျိုးတွေမှာတောင် ဂျန်နီဟာ နောင်တဆို တချက်လေးတောင် ရခဲ့သူမဟုတ်ခဲ့ဘူး။

ဂျန်နီခေါင်းကရော၊ ဘယ်လို အမျိုးအစားလည်း။ သူမ တွေးတောဆင်ခြင်ပုံကရှင်းလင်းသန့်စင်တယ်။ တောက်ပ မြန်ဆန်တဲ့ အသိဉာဏ်မျိုးလည်းရှိတယ်။ သူမ၏မိတ်ဆွေများထံပေးစာတွေကိုလေ့လာကြည့်လျှင်၊ သူမရဲ့ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်၊ ပင်ကိုယ်ဟန်နဲ့ မဆုတ်မနစ်၊အားပါတဲ့ အတွေးအမြင် အရေးအသားတွေကို ခင်ဗျားတို့ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ဂျီအန် ဖိလစ်ဘက်ကာ ဆိုရင်၊ မှာက်စ်ဇနီး ဂျန်နီ၏ ပေးစာများဆိုပြီး စာအုပ်တောင်ထုတ်ခဲ့သေးတယ်။ အမှန်တော့ လူတွေက ဂျန်နီ လက်ရေးနဲ့ ပို့လိုက် တဲ့စာတစ်စောင်ကိုရခဲ့လေတိုင်း၊ သူတို့ခံမြှာ ဆုလက်ဆောင် တခုခု ရသွားခဲ့သလို သဘောထားခဲ့ကြတာပျ။

စာဆိုကြီးဟိန်းက ဂျန်နီကို သိပ်ခင်တယ်။ လေးစားတယ်။ မိတ်ဆွေတွေကိုတောင်ချမ်းသာမပေးတတ်တဲ့ ကားလ်မှာက်စ်ရဲ့ လက်သံပြောင်စွာ ထိုးနှက်ချက်တွေ၊ဝေဖန်မှုတွေကို ဟိန်းက အလန့်ကြီးလန့်ခဲ့ပေမဲ့ဂျန်နီကို ကျတော့ သူက ပါ အထင်တကြီးနဲ့။ ဟိန်း အထင်မကြီးပဲ၊ မချစ်ခင်ပဲမနေနိုင်ရလောက်အောင် ဂျန်နီဟာ လူတွေ၏ အတွင်းသားကို ထိုးဖောက်ကြည့်တတ်ပြီး၊ကြင်ကြင်နာနာနဲ့ အလိုက်တသိ ဆက်ဆံတတ်တဲ့ အမျိုးသမီးဖြစ်တယ်။ အမှန်တော့ စာဆိုဟိန်းကိုယ်တိုင်က ကားလ်မှာက်စ်လိုပဲ။ သူများကို သရော်စာရေးထိုးနှက်တဲ့အခါ သူလည်းပဲ လက်သံပြင်းခဲ့သူတစ်ဦးမဟုတ်ပါလား။ မှာက်စ်တို့လင်မယား ပါရီမှာ ရှိနေစဉ် ဟိန်းဟာ သူတို့အိမ်ကို နေ့တိုင်းလိုလိုသွားလည်ပတ်တတ်တယ်။

မှာက်စ် ကိုယ်တိုင် သူ့မိန်းမ ဂျန်နီရဲ့အသိဉာဏ်ကို အထင်ကြီးလေးစားခဲ့ရတယ်။ ဇနီးသည်၏ ဉာဏ်ပညာကြောင့် လည်း မှာက်စ်က သူမအပေါ်လောက်လောက်လားလား အားကိုးခဲ့ရတာပါ။ မှာက်စ်ဟာ သူရေးထားသမျှ စာမူကြမ်းတွေကို ဂျန်နီကိုပြုပြီး သူမရဲ့ ပိုင်းဆစ်ဝေဖန်မှုကိုအများကြီးရယူခဲ့တယ်။ ပုံနှိပ်တိုက်ကို ပို့တော့မဲ့နောက်ဆုံးအဆင့်လက်ရေးစာမူအချောတွေဆို ဘယ်သူက ပြင်ဆင်ပေးခဲ့ရတယ်ထင်သလဲ။ ဂျန်နီ ပဲ တိုက်တွေမှာ ပုံနှိပ်ရတော့မဲ့ မှာက်စ်စာမူ မှန်သမျှကို သူမလက်ရေးနဲ့ စိတ်ရှည်လက်ရှည်ရေးပေးခဲ့ရတာပါ။

နိဂုံးပိုင်း

မာ့ကပ်စ် နဲ့ ဂျန်နီ တို့မှာသားသမီးအချို့ ရှိခဲ့ပေမဲ့မွေးသမျှ အကုန်အဖတ်မတင်ခဲ့ဘူး။
မိသားစုတစ်ခုလုံးရဲ့ခွဲခွဲအားရအားရချက်တွေကများလှတယ်။ သူများနိုင်ငံတွေမှာ
ဟိုပြောင်းဒီပြောင်းတိမ်းရှောင်နေခဲ့ရဖြစ်သလို ချို့ချို့တဲ့နေခဲ့ကြရတယ်။ ဆင်းရဲခက်ခဲလှတဲ့
မိသားစုအခြေအနေတွေကြောင့် ကလေးဥယျာဉ်ဟာ
လူလားမမြောက်ခင်မှာကို အသက်ဆုံးပါးသွားပါတယ်။

မာ့ကပ်စ် တို့ မိသားစု ဟာ ၁၈၄၈ ဥရောပတော်လှန်ရေးအပြီး လောကဓံတရားရဲ့
အထုအထောင်းကိုတော်တော်လေးခံလိုက်ရတယ်။ ၁၈၄၈ နောက်ပိုင်း လန်ဒန်မြို့
ဆိုဟိုရပ်ကွက်ထဲမှာ သူတို့အခန်းငှားနေကြတယ်။ ဒီးနဲ့ဆိုတဲ့လမ်းပေါ်မှာပါ။ အိပ်ခန်း
၂ခန်းပဲရှိတဲ့တိုက်ခန်းလေးမှာ သူတို့မိသားစု ကလေးတသိုက်နဲ့ ကြပ်တည်း ဆင်းရဲစွာ နေခဲ့ကြရတယ်။
မာ့ကပ်စ်သားသမီးတွေထဲမှာကျနေသိသမျှကတော့သူတို့ လန်ဒန်အိမ်မှာတွေ့ဖူးတဲ့ သမီး ဥယျာဉ်ပဲ
ရှိတယ်။

၁၈၆၅ ခုနှစ်မှာကျနေရဲ့ မာ့ကပ်စ် စသိတဲ့အချိန်၊ သူ့သမီး အငယ်ဆုံးမလေး အယ်လီနာ က
ချာတိပ်မလေးပဲရှိသေးတယ်။ (ခု သူမကအက်ဒွတ် အေဗယ်လင်းနဲ့ ရပြီး၊
အယ်လီနာအေဗယ်လင်းဖြစ်လာတယ်။သူမကို "တပ်ဆီ(Tussy)" လို့ ပဲခေါ်ကြတယ်။)
သည်ကလေးမလေးကအရမ်းချစ်ဖို့ကောင်းပြီး၊ ငယ်ငယ်ကတည်းက လူမရွေးအလွန်ဖော် ရွေ့တယ်။
ခင်တတ်မင်တတ်၊ပျော်ပျော် ရွှင်ရွှင် နေတတ်တဲ့ကလေးမလေး။ မာ့ကပ်စ် ကတောင်သူ့သမီးအငယ်ဆုံး
ကောင်မလေးရဲ့ စရိုက်နဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားကြည့်ပြီး "ဒီကလေးကသားလေးဖြစ်ရမှာ...သားမဟုတ်ပဲ
သမီးလေးဖြစ်နေတာ ..မှားမွေးလာတယ်ထင်ပါရဲ့" လို့ သူ့ မိန်းမဂျန်နီကိုပြောလေ့ရှိတယ်။

ဂျန်နီမာ့ကွမ် အကြီးဆုံးသမီး နှင့် သမီးလတ် လောရာ မာ့ကွမ်
Jenny Marx (L), eldest daughter, and Laura Marx (R)

ကျန်တဲ့ သမီးအကြီး ၂ယောက်ကလည်းအံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင် တယောက်တဘာသာ၊
ရုပ်တွေ မတူကြဘူးပဲ။ အကြီးဆုံးသမီး ဂျန်နီက ပဲရစ်ကွန်မြူးန့်အဖွဲ့ဝင်ဟောင်းပြင်သစ်လူမျိုး
မစ္စတာလန်းတွန့် အိမ်ထောင်ကျတယ်။ သူမကို ဂျန်နီချန် လို့ အိမ်မှာခေါ်ကြတယ်။ သူမက အဖေ
တူသမီး။ မာ့ကွမ် လိုပဲ ဂျန်နီချန်ကအသားညိုညို။ သူမ မျက်လုံးနဲ့ ဆံပင်ကလည်း မာ့ကွမ်
အတိုင်းပဲ၊မဲမှောင်နေတယ်။ မာ့ကွမ်၏ သမီးလတ်၊ ခု ကျနော်နဲ့
အကြောင်းပါခဲ့သူ၊ကျနော့မိန်းမလော်ရာက အသားဖြူတယ်။ သူမ ပါးလေးတွေက နှင်းဆီရောင်။
သူမရဲ့ ထူထဲသန်စွမ်းတဲ့လှိုင်းတွန့်ဆံပင်တွေပေါ် နေရာလေးများကျလိုက်ရင်ဆံနွယ်တွေက
ရွှေရောင် သန်းနေတယ်။ကျနော် မိန်းမ လော်ရာက ရုပ်ရည်ချောမောလှပတဲ့ သူ့အမေ နဲ့
သွားတူတယ်။

မာ့ကွမ်တို့မိသားစု၏အိမ်တော်စိုး ဟယ်လင်ဒါမောက်သ်

မာ့ကွမ်မိသားစုထဲမှာအရေးပါသူနောက်တဦးက ဟယ်လင် ဒါမောက်သ် ဖြစ်တယ်။ ဂျန်နီ
မာ့ကွမ်နဲ့အိမ်ထောင်မကျခင်ကတည်းက ဂျန်နီ မိဘတွေအိမ်ရောက်လာခဲ့တဲ့ အိမ်တော်ပါ
မိန်းကလေး။ ဟယ်လင် ဂျန်နီတို့အိမ်စရောက်တဲ့အချိန်က သူမအရွယ်က ငယ်ငယ်။
ကလေးမလေးသာသာရယ်။ နောက်ပိုင်းဂျန်နီက မာ့ကွမ် နဲ့ အကြောင်းပါတော့၊ ဟယ်လင်က သူ့
သခင်မလေး နောက်ကကောက်ကောက်ပါ
လိုက် ဆက်တိုက်အလုပ်အကျွေးပြုခဲ့တယ်။ မာ့ကွမ်တို့လင်မယားသွားလေရာ၊ ဥရောပ တခွင်လုံး
ဟယ်လင် လည်းနောက်က ပါလာတယ်။ သူတို့တမိသားစုလုံး အင်္ဂလန်ရောက်ချိန်ထိ ဟယ်လင်ဟာ
မာ့ကွမ်တို့မိသားစု နဲ့ တခါမှ ခွဲမနေဖူးဘူး။ မာ့ကွမ်မိသားစုနဲ့ သူမ တောက်လျှောက် ရှိနေခဲ့တယ်။

မာ့က်စ် တို့ မိသားစု အပေါ် မှာဟယ်လင်ချစ်ခင် ပြုစုပုံက အတော်ဆန်းတယ်။ သူမ အတ္တကို သူမ လုံးဝဖျောက်ထားပြီးတဖက်မိသားစုအပေါ် သူမ ဘဝကိုပုံ၊ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် အပ်နှင်းတာဝန်ကျေပွန်ခဲ့တာမျိုး။

အိမ်မှုရေးရာမှာ ဟယ်လင် ကတဖက်ကမ်းခတ်တော်တယ်။

ကျဉ်းထဲကျပ်တည်းအခြေအနေတွေကြားမှာ ပြဿနာကိုရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့သတ္တိမျိုး သူမမှာ ရှိတယ်။ မာ့က်စ် မိသားစုကျပ်တည်းဆင်းရဲတာ မှန်ပေမဲ့ ဟယ်လင်ရဲ့လိမ္မာကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် သူတို့အိမ်မှာလိုတာမရ၊ ပြတ်လပ်သွားတယ်ဆိုတာမရှိစေရဘူး။

သူမဟာ အိမ်ကို အစီအစဉ်တကျ ထားတတ်ရုံမက၊ ခြေခြေတာတာလည်းရှိတယ်။ သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ လည်ပတ်သွားအောင် တတ်စွမ်းနိုင်တဲ့သူ။ ဒီအပြင် ဒုက္ခသုက္ခတွေ ပေါ်နေတဲ့ အချိန်တွေမှာတောင် သူမ ဟာအိမ်မှုကိစ္စတွေကိုလုံးဝ မလစ်ဟင်းစေရဘူး။ အဲသလို ကြံဖန်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့သူ ဟယ်လင်ကို မာ့က်စ်တို့ တမိသားစုလုံးကကျေးဇူးတင်ကြတယ်။ အိမ်မှာ သူမ မလုပ်တတ်တာဆို တခု တောင် မရှိဘူး။

ထမင်းဟင်းချက်တယ်။ အိမ်ရှင်းတယ်။ ကလေးတွေကို အဝတ်လဲပေးတယ်။

ပိတ်စတွေညှပ်၊ ကလေးတွေ အတွက် အဝတ်အစားတွေလည်းချုပ်ပေးသေးတယ်။

ဒါတွေအားလုံးကို သူမတယောက်ထဲ ခိုင်ခံ့လုပ်နေခဲ့တာ။

သူမ က မာ့က်စ် တို့အိမ်လုံး၏အိမ်တော်စိုး ကြီးဆိုပါတော့။ တချိန်ထဲမှာပဲ

လိုအပ်လာလျှင်မိသားစုကိုပြဿနာလာရှာမဲ့သူတွေကို

သွားဖြိုခြောက်အပေါက်စောင့်လူမိုက်လုပ်ပေးရတဲ့တာဝန်ပါယူထားသေးတယ်။

ကလေးမလေးတွေကဟယ်လင်ကိုသူတို့အမေအရင်းလိုပဲချစ်ကြတယ်။ သူမ ကိုယ်တိုင်က မိခင်စိတ်နဲ့တယုတယစောင့်ရှောက်တော့ကလေးမလေးတွေက သူမ စကားနားထောင်တယ်။

မာ့က်စ်ဇနီး ဂျန်နီအတွက်လည်း ဟယ်လင်ကတိုးတိုးဖော်၊ လူယုံမိတ်ဆွေကောင်းတဦးဖြစ်နေတယ်။

ဟယ်လင်နဲ့မာ့က်စ် ကြားမှာလည်းထူးခြားတဲ့ မိတ်ဆွေဆက်ဆံရေး ပုံသဏ္ဍာန်တခု ရှိနေတယ်။ သူတို့ ၂ယောက် စစ်တုရင်အတူတူ ထိုးကြပြီဆို၊ မာ့က်စ်ပဲ ဟယ်လင်ကို ရှုံးခဲ့ရတာက များပါတယ်။

ဟယ်လင် မာ့က်စ် မိသားစု ကိုချစ်ပုံသစ္စာရှိပုံက ဘာမှ မစဉ်းစား၊ မျက်စေ့စုံ မှိတ်ချစ်တာမျိုးကြီးပျ။

မာ့က်စ်မိသားစုဝင်တွေထဲမှာ ဘယ်သူ ဘာလုပ်လုပ် သူတို့လုပ်သမျှ အကုန် အကောင်းချည်းပဲ၊

မကောင်းတာ မှားတာ လွဲတာတခုဆို တခုတောင် မရှိဘူး ဆိုတဲ့မျက်ကန်းများအမျိုးချစ်တဲ့ပုံမျိုး။ လူ

တယောက်ယောက်က မာ့က်စ် မိသားစုကို သွားဝေဖန်မယ်၊ အပြစ်တင်မယ် မကြံနဲ့၊ ပထမဦးဆုံး

ဟယ်လင်က ရှေ့ကို ခုန်ထွက်လာပြီးအဲဒီလူကို ပညာပြုလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သူမ

ဂရုတစိုက်ဆက်ဆံသူတွေဟာ မာ့က်စ်သားသမီးတွေချည်းပဲ လို့တော့ ပြောမရဘူး။ သူမက

တခြားလူတွေကိုပါ အတော် ဂရုစိုက်တတ်တာ။ မာ့က်စ်တို့မိသားစု အတွင်းစည်းထဲကသူမှန်သမျှ သူမ

ခင်တယ်။ မှာကပ်တို့ ရင်းရင်းနှီးနှီးပေါင်းသင်းဆက်ဆံတဲ့ လူမှန်သမျှကိုဟယ်လင်က အမေကြီးတယောက်လိုချစ်ခင်စောင့်ရှောက်ခဲ့တာ။ ဒါကြောင့် ဟယ်လင်ကပဲ မှာကပ်တို့ တမိသားစုလုံး ကို မွေးစားပြီး ရာသက်ပန်စောင့်ရှောက်နေတာလို့ပြောရမယ်။

ဟယ်လင်က မှာကပ် နဲ့ ဂျန်နီထက်ပိုအသက်ရှည်တယ်။ သခင်ဟောင်းနဲ့သခင်မဟောင်း ကွယ်လွန်သွားတော့ ဟယ်လင်ကအန်ဂဲလ်စ်တို့မိသားစု စီမှာ နောက်ပိုင်း သွားနေတယ်။ တအိမ်က နောက်အိမ်ပြောင်းသွားပေမဲ့၊ သူ့ထုံးစံအတိုင်း ဟယ်လင်အိမ်တော်စိုးကြီး က အန်ဂဲလ်စ်မိသားစုကိုဆက် အလုပ်အကျွေးပြု စောင့်ရှောက် နေခဲ့တယ်။ အန်ဂဲလ်စ် ကို သူမက အရွယ်ငယ်ငယ်လေးကတည်းက စသိခဲ့တာကြောင့်၊ မှာကပ်တို့မိသားစု အပေါ်သူမ ထားခဲ့တဲ့သံယောဇဉ်တန်းက အန်ဂဲလ်စ် စီပါ တိုးချဲ့ရောက်လာခဲ့တာဖြစ်တယ်။

အန်ဂဲလ်စ်ဟာ မှာကပ်၏ ကိုယ်ပွားပုံရိပ်ဖြစ်တယ်။

အန်ဂဲလ်စ် က မှာကပ် သမီးလေးတွေ၏ဒုတိယ အဖေကြီး။ မှာကပ်အတွက်တော့ အန်ဂဲလ်စ်ဟာ သူနဲ့ ဓါတ်တူနာမ်တူ သူ့စိတ်အတ္တ၏နောက်ထပ် ကိုယ်ပွားလူသားတယောက်။ သူတို့ ရဲဘော်သူငယ်ချင်း ၂ယောက်၏အမည်၂ခုဟာ ဂျာမဏီနိုင်ငံမှာ ဘယ်တုန်းကမှ သီးသန့် လူတဦး တယောက်စီ အနေနဲ့ ရှိကိုမရှိခဲ့ကြဘူး။ မှာကပ်ကို သိအန်ဂဲလ်စ်ကို သိတယ်။ သည်လူ ဂျီး ဟာ တသားတည်းဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သည် တော်လှန်ရေးသမားမိတ်ဆွေကြီး၂ယောက်ကို ကမ္ဘာ့သမိုင်းထဲမှာ အတူတူ ယှဉ်တွဲတွေ့ရမှာဖြစ်တယ်။

သူတို့ ၂ယောက် ၏မိတ်ဆွေဘဝ ကိုကြည့်လိုက်လျှင် ရှေးဟောင်း ဂန္ဓဝင် ဇတ်တော်တွေထဲက ကဗျာဆရာ ဂျီးကြားက စံပြ ဆက်ဆံရေး နဲ့သွားတူတယ်။ စံနန်းတွေမြင့်မားတယ်။ အဆင်အမြင့်ဆုံး မိတ်ဆွေစစ်တို့၏သရုပ်သကန်မျိုးကို မှာကပ်နဲ့ အန်ဂဲလ်စ်က အပြင်မှာ လက်တွေ့ ပုံဆောင်ပြခဲ့တယ်။ အသက် ၂၀ကျော် လူငယ်လေးတွေဘဝမှာ စတွေ့ကြကတည်းကမှာကပ်ရယ်၊ အန်ဂဲလ်စ်ရယ် အတူတူ ပုခုံးတန်းပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြတာ။သူတို့ ၂ယောက်စလုံးဟာ အယူအဆတွေတူတယ်။ခံစားချက်တွေတူတယ်။ အလုပ်တူ လို့လူချင်းနီးတယ်။ လူချင်းနီးသလို သူတို့ နှလုံးသားတွေပါ အလွန် နီးစပ်ကြပြီး လောကနဲ့ ဓမ္မ အပေါ် သူတို့ ယူပုံယူနည်းက အတူတူဖြစ်နေတယ်။

နောက်ဆုံးတော်လှန်ရေးလှိုင်းတွေဖြစ်လာဖို့ဆက်တိုက် ရေးသား နှိုးဆော်နေတဲ့ အလုပ်တိုင်းအပေါ်မှာ စာတပုဒ်စီ အပေါ်မှာ အထိ သူတို့က နှလုံးသားနဲ့ကြည့်ကြသူတွေ၊ လက်တွေ့နေပစ်လိုက်ကြသူတွေဖြစ်တယ်။ အိုင်ဒီယာ၊ အယူအဆတွေ ကို ဆုပ်ဆုပ်နစ်နစ် ခံစား နိုင်ကြတယ်။သူတို့ ကျင့်ကြံ နေထိုင်ကြပုံ က အစအကုန်တူတယ်။

သူတို့ ဘဝထဲက အချို့သော အဖြစ်အပျက်တွေက သည် လူသား ၂ယောက် ကို နှစ်ပေါင်း ၂၀ လောက်တယောက် တနေရာထား၊ ခွဲမထားခွဲဖူးဆိုလျှင်၊သူတို့ ၂ယောက် ဟာ စတွေချိန် ကစလို့ သေတဲ့အချိန်ထိ အတူတူ ရှိနေခဲ့ကြမဲ့ရဲဘော်မိတ်ဆွေ ၂ယောက် ဖြစ်တယ်။ (မာ့က်စ် နှင့်အန်ဂဲလ်စ်၊ ၁၈၅၀ နှင့် ၁၈၇၀ ကြား တယောက် တမြို့စီ နေခဲ့ကြတယ်)

၁၈၄၈ မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ဥရောပတိုက်တော်လှန်ရေးကြီးရုံးနိမ့်သွားပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း အန်ဂဲလ်စ်ကမန်ချက်စတာမြို့ကိုပြောင်းသွားတယ်။ မာ့က်စ်ပဲ လန်ဒန်မှာ မိသားစု နဲ့ ကျန်ခဲ့တယ်။တယောက်တမြို့စီဖြစ်သွားပေမဲ့ သည်ကြားထဲမှာကို သူငယ်ချင်း ၂ဦးဟာ သူတို့ခေါင်းထဲကအသိအမြင်တွေဖလှယ်ဖို့တယောက်စီ တယောက် နေ့တိုင်းစာရေးကြတယ်။ အန်ဂဲလ်စ်က အားတာနဲ့လန်ဒန် အရောက်အပြေးအလွှားတက်လာပြီး မာ့က်စ် ကို လာတွေ့တယ်။

မာ့က်စ် မိသားစု နဲ့နီးနီးနေရအောင်၊အန်ဂဲလ်စ် က ဘာလုပ်တယ်ထင်သလဲ။ မာ့က်စ်အိမ်စီလမ်းလျှောက်သွားလျှင်၁၀ မိနစ်လောက်ပဲ ဝေးတဲ့နေရာမှာ သူ့အတွက် နေစရာအိမ်တလုံးထပ်ရှာလိုက်တယ်။ အန်ဂဲလ်စ်၁၈၇၀ ခုနှစ် မှာ လန်ဒန်ကို ပြန်ပြောင်းလာတယ်။ ထိုနှစ်ကစပြီး မာ့က်စ်ဆုံးပါးသွားတဲ့ ၁၈၈၃အထိ သူတို့ ၂ဦးဟာ တယောက်နဲ့ တယောက် မတွေ့ဖြစ်တဲ့ နေ့ တရက်တောင် မရှိဘူး။အဲသလောက်ချစ်ကြတယ်။ အချို့နေ့တွေမှာ မာ့က်စ် အိမ်မှာလူချင်းဆုံကြတယ်။ မဟုတ်လျှင်၊ အန်ဂဲလ်စ် အိမ်ရောက်သွား၊တလှည့်စီကူးနေကြတာပါပဲ။

အန်ဂဲလ်စ်မန်ချက်စတာရောက်နေစဉ်ကသူ့သူငယ်ချင်းကို မတွေ့ကြတာ နဲ့နဲ့ ကြာသွားလို့၊ အန်ဂဲလ်စ်ရောက်လာတော့မယ့် သတင်းများရပြီ ဆို မာ့က်စ် ခမြော နေမထိ ထိုင်မသာ။မိတ်ဆွေကြီးရောက်လာမဲ့နေ့ဆို သူ့ သူငယ်ချင်းပေါက်ချလာမဲ့အချိန်မရောက်မခြင်း၊ မာ့က်စ် တယောက် သူ့စိတ်က ဂဏှာမငြိမ်၊ စိတ်မရှည်၊ အလုပ်တောင်ဖြောင့်အောင် မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ သူ့သူငယ်ချင်းလာမဲ့ သတင်းက မာ့က်စ် ကို အဲသလောက် ထိ ပျော်ရွှင်စေ၊ စိတ်လှုပ်ရှားစေတယ်။အန်ဂဲလ်စ် လန်ဒန်ကို စရောက် တဲ့ ညမျိုးဆို သူတို့ ၂ ယောက် ဟာ အိပ် ကိုမအိပ်တော့ဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်၊အရက်သောက်၊ ညလုံးပေါက် စကားတပြောပြော ဆိုပါတော့။

မာ့က်စ်က အန်ဂဲလ်စ် အမြင်၊ အယူအဆများကို သိပ် တန်ဖိုးထားတယ်။ အလုပ်များ ကို သူနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် နိုင်သူဟာ အန်ဂဲလ်စ် တယောက်ပဲ။ အန်ဂဲလ်စ် ပဲ သူနဲ့ဉာဏ်ရည်တူ၊ ပူးပေါင်းတာဝန်ယူ နိုင်စွမ်း ရှိတယ် ဆိုတာ မာ့က်စ်ကသိနေလို့ဖြစ်တယ်။ သည့်အပြင်အန်ဂဲလ်စ် ကိုရလျှင်လူအများကြီး ပါတဲ့ ပရိတ်သတ်ထု ကြီးကိုရထားတာ နဲ့ အတူတူပါပဲလို့ မာ့က်စ် က ယုံကြည်ထားသေးတယ်ခင်ဗျ။

တခါတရံ မှာက်စံဟာရေးသားချက် တခုခု အပေါ် သူနဲ့ အန်ဂဲလ် ထပ်တူထပ်မျှ အယူအဆရေးရာ ညီညွတ်ဖို့၊ တလိုင်းတည်းမြင်သိဖို့အလွန်အားထုတ်ရတယ်။ အန်ဂဲလ်စ် နဲ့ အယူအဆ တသားတည်းကျဖို့ သူ့ဖက်က မတန်ရင်ကာအလွန်အပင်ပန်းခံအားထုတ်ရပါတယ်ဆိုတာမျိုး မှာက်စံ မှာ ရှိကို မရှိဘူး။တနေရာမှာဗျာ....ကျနော်အတိအကျတော့ မမှတ်မိဘူး။ ပြင်သစ်တောင်ပိုင်းမှာ အလယ်ခေတ်ကဖြစ်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးဘာသာရေးစစ်ပွဲ(Albigensian Crusade) ဆိုင်ရာအချက်အလက် တခုအပေါ် သူတို့ ၂ယောက် နဲ့နဲ့ကွဲ နေတယ်။ မှာက်စံက သူ့အမြင် အပေါ် အန်ဂဲလ်ဖက်က စိတ်ပါလက်ပါလိုက်သဘောတူဖို့ လို အပ်နေပြီ။ ဘာသာရေးစစ်ပွဲ တွေ နဲ့ ဆိုင်တဲ့ အချက်လေးတခု မှာကွဲပြားနေတာတောင် အန်ဂဲလ်စ် သူ့ဖက်ပါဖို့ မှာက်စံ ခြာစာအုပ်ကြီးတွေအုပ်ပြီးတအုပ်ဖတ်၊ လိုချင်တာ လှန်လှော ရှာ၊ သူတေသနပြု ခဲ့တာကျနော် အမြင်ပဲ။

နောက်ဆုံးတော့ မှာက်စံ က ပိုမှန်နေတဲ့ အတွက် အန်ဂဲလ်စ်က လိုက် သဘောတူ ရတယ်။ အချက်ကလေးတခုအပေါ်မှာတောင် မှာက်စံက အန်ဂဲလ်စ် သူ နဲ့ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်အမြင်တူ တထပ်တည်းကျအောင် အမြဲကြိုးစားခဲ့တာဗျ။ သည်လိုဖြစ်တယ်၊ အပြီးမှာ အန်ဂဲလ်စ်၏သဘောတူညီမှုရသွားတယ်ဆိုတာ မှာက်စံ အတွက်အတော် အားထုတ်ပြီးမှ ရခဲ့တဲ့အောင်ပွဲပါ။သူ့မိတ်ဆွေ၏ အထင်အမြင်ယူဆချက်ကို အဲသလောက်တန်ဖိုးထားတဲ့ မှာက်စံ ဖြစ်တယ်။

ကျနော်နဲ့တွေ့လျှင်၊ အန်ဂဲလ်စ်ရဲ့ကျင့်ဝတ်နဲ့ အသိဉာဏ် အရည်အသွေးတွေ ဘယ်လောက်မြင့်မားကြောင်း မှာက်စံက ပြောပြတတ်တယ်။ မှာက်စံကအန်ဂဲလ်စ် အပေါ် ဂုဏ်ယူတယ်။ ကျနော်ကို အန်ဂဲလ်စ် နေတဲ့ မန်ချက်စတာ အထိ သူနဲ့တကူးတက ခေါ်သွားပြီး သူမိတ်ဆွေကြီးနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးတယ်။ အန်ဂဲလ်စ်ခေါင်းထဲမှာစုထားတဲ့အမျိုးမျိုးအစုံစုံ အကုန်သိနေတဲ့ ဗဟုသုတ ဘက်တိုက်ကြီးကို မှာက်စံ ကအထင်ကြီးတယ်ဗျ။ ဒါကြောင့် အန်ဂဲလ်စ်သူ မမြင်ကွယ်ရာမှာ မတော်တဆထိခိုက်မှု ဖြစ် မှာတို့၊ အသေးအမွှားကိစ္စ တခုခုကြောင့် သူ့မိတ်ဆွေ ဒုက္ခရောက်မှာ မှာက်စံ က ပူပင် တတ်တယ်။

“အန်ဂဲလ်စ်က စိတ်မြန်ကိုယ်မြန်၊ သူ့သဘောနဲ့သူဆောင်နေတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသွားလျှင် ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ သူ မြင်းစီးလျှင်လည်းမြင်းဇက်ကြီးက လျော့တိလျော့ရဲ၊ လမ်းမညီလမ်းမပြေတဲ့နေရာတွေမှာလည်း မြင်းစီးတာ သိပ်ဂရုသိပ်စိုက်တဲ့ သူမဟုတ်ဘူး၊ အန်ဂဲလ်စ် အတွက် ပူရတယ်” လို့ ကျနော်ကို ထုတ်ပြောဖူးတယ်။

အမှန်တော့ မှာက်စံဟာသူ့မိသားစုအတွက်ချစ်ခင်တတ်တဲ့ ဖခင်၊ ချစ်ခင်တတ်တဲ့ ခင်ပွန်း၊ဇနီးဖြစ်သူဂျန်နီ၊ သူ့သမီးလေးတွေ၊ သူ့ အထူးမိတ်ဆွေများဖြစ်တဲ့ ဟယ်လင် နဲ့ အန်ဂဲလ်စ်၊

သည်လူသားတွေစီမှာလည်း သူတန်ဖိုးထားမြတ်နိုးထားချင်စရာအရည်အသွေးတွေရှိနေတာကို မှာက်စ် က သူ့ ဘဝပေးအရှိတရားအတိုင်း မြင်ခဲ့၊ ခံစားနိုင်ခဲ့တယ်။

ဥရောပရှိ ဇကရာဇ် အုပ်ချုပ်ရေးများနှင့် ဘူဂျာ မီဒီယာ က မှာက်စ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်နှိပ်ကွပ်တယ်။

သူ့ဘဝ စခဲ့ပုံက အများသိတဲ့ အတိုင်း ရက်ဒစ်ကယ်ကြေးရည်တတ်တို့လူတန်းစား ရဲ့ခေါင်းဆောင် အသွင်နဲ့စခဲ့တာပဲ။ သိပ်မကြာပါဘူး။ သူ့ကို ရက်ဒစ်ကယ်ဘူဂျာ တို့ စွန့်ခွာသွားကြတာကို မှာက်စ် သိလိုက်ရတယ်။

မှာက်စ် ဆိုရှယ်လစ်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာတဲ့ အချိန်ကစလို့ ဘူဂျာလောက က သူ့ကို အပြတ် ခါးခါးသီးသီးဆန့်ကျင်တယ်။ သူ့ကို ရန်သူလို ဝိုင်းကြည့်လာကြတယ်။ သူ့ကို ငါးတကောင်မြှားသလို ငါးစာပြထောင်ဖမ်းဖို့လုပ်ကြတယ်။ မှာက်စ် ကိုဝိုင်းထိုးနှက်ကြ၊ အပုတ်ချကြ၊ သူ့နိုင်ငံရေးဘဝကို မွေးနိုင်ငံမှာဆက်မလုပ်နိုင်အောင် အဆုံးသတ်ပစ်ကြတယ်။ သူ့ကို ဂျာမနီမှာနေလို့မရအောင် ပရပ်ရှား မင်းအုပ်ချုပ်ရေးက တိုင်းပြည်က အစောကြီးကတည်းက မောင်းထုတ်ပစ်ခဲ့တယ်။

မှာက်စ်ကို အမိနိုင်ငံကမောင်းထုတ်ခဲ့ပြီးကြတာတောင် သူတို့တွေကမကျေနပ်နိုင်ကြသေးဘူး။ မှာက်စ်ရောက်လေရာ တခြားဥရောပ နိုင်ငံတိုင်းမှာလည်း သူ့ပညာ၊ သူ့ရေးသားအကျိုးပြုခဲ့သမျှကိုအစိုးရအားလုံးနဲ့ လစ်ဘရာယ်ဘူဂျာမီဒီယာတွေကမျက်လုံးစိမ်းနဲ့ကြည့်ကြတယ်။ သူ့ထူးချွန်မှု၊ သူ့ပညာကို တလုံးမှ ဝန်မခံကြဘူး။ တုပ်တုပ်မလှုပ် ပါးစပ်ပိတ်ထားကြတယ်။ သည်လို လုံးလုံးလျားလျား အသိအမှတ်မပြုခဲ့ကြခြင်းဖြင့် မှာက်စ် ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်ဒုက္ခပေးကြတယ်။ အစိုးရအချင်းချင်းလက်ဝါးရိုက် တိုင်ပင်ပြီး မှာက်စ်ကို ဝိုင်းညှစ်ပတ်ခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ မှာက်စ်ရေးသားချက်တွေ အပေါ် သတင်းစာ မီဒီယာ အများစုက တခုလေးတောင် မဖော်ပြ၊ အသံတိပ်နေခဲ့ခြင်းဟာ မှာက်စ် နဲ့ သူ့ အယူအဆများ အပေါ် ပူးပေါင်းကြံစည်ကြခြင်းပဲ။

“The Eighteenth Brumaire”(ဇကရာဇ် မင်း နပို လီယံ ဘိုနာပိုတ် ၃ ၏ ၁၇၉၉ ခုနှစ်မှာ အာဏာသိမ်းခြင်းနှင့် နပိုလီယန်ခေတ်နောက်ပိုင်း ဘူဂျာဆိုဆိုက်ရတီ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာပုံဝေဖန်ရေးစာတမ်း) ကို မှာက်စ် က၁၈၅၁ ဒီဇင်ဘာမှ စရေးပြီး ၁၈၅၂ မတ်လမှာ အပြီးဖြတ်ခဲ့တယ်။

သည်စာတမ်း၏ မှန်ကန်တိကျမှုကြောင့် ၁၈၄၈ခုနှစ်ဥရောပတစ်ခွင် မှာ တော်လှန်ရေးဖြစ်ချိန်မှာ ဥရောပ တိုက်နိုင်ငံ၏လူမှုစီးပွားနိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေကို ဖြစ်နေတဲ့ ပကတိတရားအတိုင်း ပြည့်စုံစွာ သိနားလည်ဆုံး ဘောဂဗေဒ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံဆရာ ဟာ မှာက်စ်တယောက်တည်း ဖြစ်နေတယ်။

၁၈၄၈ နောက်ပိုင်း ဥရောပ မှာဘာတွေဆက်ဖြစ်မယ်၊ ပြီးတော့ ၁၈၅၁ ဒီဇင်ဘာ ၂ရက် မှာ ပြင်သစ်မှာအာဏာသိမ်းပွဲ ဖြစ်တာတွေအထိ၊ ၁၈၄၈ခုနှစ် နိုင်ငံရေး နောက်ဆက်တွဲများ၊ အာဏာသိမ်းခြင်း၏ ရှေ့ဖြစ်အကြောင်းတရား၊ နောက်ဖြစ် အကျိုးဆက်တွေ၊ ဒါတွေ အားလုံးကိုမာ့ကပ်စ် က တင်ကူးသိ၊ ကြိုသိ၊ သူ့အမြင်တွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ချပြထားပေမဲ့ သူ့ နိုင်ငံရေးပညာကိုလူတွေကလိုက်မမီ၊ သူ့ကို လစ်လျူရှုခဲ့ကြတယ်။ အာဏာသိမ်းတဲ့ အချိန်မှာ မာ့ကပ်စ် ရေးထားပြီးသား သိဆစ်စ် စာတမ်း ၏ တိကျ မှန်ကန်မှုကို အချက်တချက်အနေနဲ့တောင်မည်သည့်ခေတ်ပြိုင် ဘူဂျာ သတင်းစာတိုက် တတိုက်ကမှယောင်လို့တောင် မထည့်သွင်း မဖော်ပြခဲ့ကြဘူး။ မာ့ကပ်စ်အလုပ်တွေမှန်သမျှ တမင်ဖျောက်ထားတယ်။ မာ့ကပ်စ် နံမည်ကို လည်း ၁၅နှစ်တိတိ ဖျောက်ထားတယ်။

"အစိုးရဆိုတာမလိုဘူး" ဟု မင်းမဲ့ဂါဒ ပရောဟိတ် ပြင်သစ်က ပီယာဂျိုးဆက် ပရုဒန် ရဲ့ "ဆင်းရဲခြင်းကို ဆန်းစစ်ခြင်းဒဿန"(Philosophy of Poverty by PerryJoseph Proudhon 1846) ကို မာ့ကပ်စ် ကဘယ်လိုများတုန့်ပြန်ခဲ့သလဲ။

ပြင်သစ်ဘာသာနဲ့ မာ့ကပ်စ်ပြန်ရေး တယ်။ မာ့ကပ်စ် ၏ Poverty of Philosophy "ဒဿန ဆင်းရဲခြင်း" စာတမ်းက က ၁၉၄၇ မှာ ပါရီ နဲ့ ဘရပ်ဆဲလ်မှာ ထွက်လာတယ်။ ခဏကြာ နယူးရောက်ရှိဂျာမန်ဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေတဲ့ဂျာနယ်မှာအပါတ်စဉ်ဖော်ပြခဲ့တယ်။

လူတွေဆင်းရဲနေတာကို မသိနားမလည်နိုင်ခြင်းဟာအဘိဓမ္မာချို့တဲ့ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်ပါပဲလို့၊ အဘိဓမ္မာ(ဒဿန) က အဓိကဖြစ်ကြောင်း မာ့ကပ်စ် က ကြွေးကျော်တုန့်ပြန်လိုက်တယ်။ မာ့ကပ်စ် က ပရုဒန် စာအုပ် ၏ အကန့်အသတ်တွေ ကို ထောက်ပြတယ်။ ပြီးတော့ ပရုဒန် မမြင်ခဲ့တဲ့ အချက်တွေကို "ဒဿန ဆင်းရဲခြင်း" တုန့်ပြန်ဝေဖန်ရေးစာတမ်းဖြင့် ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့တယ်။

သူ့ ပညာကို ပိုင်းသတ်သောသူများ အနိုင်မရခဲ့။

အထက်က စာတမ်းတွေ၏ ဒဿနဆိုင်ရာ အရေးပါမှု ကို အချိန်နဲ့ အညီ အသိအမှတ်ပြုခံရ ခြင်း၊ မာ့ကပ်စ် လုံးဝ မရရှိခဲ့ဘူး။

ပြီးတော့ သူ့ ရဲ့ နောက်တအုပ်ဖြစ်တဲ့ "နိုင်ငံရေးဘောဂဗေဒ စစ်တမ်းရေးသားချက်" A Contribution to the Critique of Political Economy 1859 ဒီစာအုပ်တွေ ထွက်လာတော့လည်း၊ လူတွေက သူ့စာအုပ်များကို ကောင်းစွာ တန်ဖိုးမထားခဲ့ကြဘူး။ မာ့ကပ်စ်၏နက်နဲတဲ့ပညာ ကို လစ်လျူရှုထားကြပြန်တယ်။

သည့်နောက်ပိုင်းနောက်ထပ် ၁၅ နှစ် အကြာမှာ မာ့ကပ်စ် ၁၆ နှစ်ကြာအောင် အချိန်ယူရေးခဲ့တဲ့ အရင်းကျမ်းထွက်လာတော့ မှ၊ မာ့ကပ်စ်ကို သူတို့ လုံးလုံးအသိအမှတ်မပြု လို့မရတော့ဘူး။

ပေါင်းကြံသူတို့နောက်ကွယ်က အသံတိပ်ငြိမ်သက်မှုကြီးလည်း
ထိုအချိန်ရောက်မှပျက်ပြယ်သွားတယ်။ မှာကံစံ ဟာအရင်းကျမ်းနောက်ကွယ်က ပညာရှင်ပါဆိုတာ
လူတွေ သိခဲ့ပြီ။ ပထမ အင်တာနေရှင်နယ်ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်တဲ့ ကာလလည်းဖြစ်တယ်။
ကမ္ဘာတလွှားမှာလည်းဆိုရှယ်လစ်ရဲဘော်များနဲ့အလုပ်သမားလူတန်းစားတို့၏ အောင်ပွဲသံတွေ
ညံနေတယ်။ ထိုအချိန်မျိုး မှာလည်း မှာကံစံက ရှေ့တန်းမှာမနေခဲ့ပါဘူး။
သူ့ထုံးစံအတိုင်းနောက်တန်းမှာပဲ နေတယ်။ တခြားလူတွေကို ပဲလုပ်ပါစေဆိုပြီး သူက လမ်းညွှန်
ပေးတယ်။ သူများတွေကိုသာ ရှေ့ထွက်ခိုင်း၊ ဦးဆောင်လှုပ်ရှားစေတယ်။
ဒါပေမဲ့ သိပ်မကြာပါဘူး။ ပထမ အင်တာနေရှင်နယ်နောက်ကွယ်က ခေါင်းဆောင် ဘယ်သူလဲဆိုတာ
လူတွေအားလုံး သိလာတဲ့အချိန်တစ်ခုကိုရောက်လာခဲ့တယ်။

မှာကံစံကိုအရာမသွင်းခဲ့ပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေ ပေါင်းကြံခဲ့သောအစိုးရတွေ၊မီဒီယာတွေ ၊
မှာကံစံနိုင်ငံရေးအသိပညာ ကို ချောင်ထိုးထားပြီး မှာကံစံကို ပိုင်းနှိပ်ကွပ်တဲ့ သူတွေ ရှုံးပြီ။
သူတို့ ရှုံးနိမ့်သွားစေတဲ့ အဓိက ၂ချက်ကတော့ (၁)
အရင်းကျမ်းမွေးဖွားလာခြင်း၊(၂)အလုပ်သမားတို့ ပထမ အင်တာနေရှင်နယ်
တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်မှု ..တို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

အရင်းကျမ်း၏ စာရေးဆရာ၊ ပထမအင်တာနေရှင်နယ်၏ ခေါင်းဆောင်၊ တော်လှန်သော ပရောဟိတ်

ဂျာမနီမှာ ဆိုရှယ်ဒီမို ကရက်ပါတီကို ၁၈၇၁ မှာ စထူထောင်ကြတယ်။ ဂျာမနီက အသစ်စက်စက်
ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်ပါတီဟာအားကောင်းမောင်းသန် လူထု ကိုရထားတဲ့ ပါဝါ ပါတီကြီး ဖြစ်လာတယ်။
ဒါကြောင့်ဂျာမန်ပါလီမန်မှာ တန်ခိုးထွားနေတဲ့ ပရပ်ရှားမင်းမျိုးမင်းနွယ် နန်းရင်းဝန်ဘစ်မှာကံစံက
ပါတီ အညွန့်ထွက် အောင်မြင် တဲ့ အချိန်မှာ အတင်းလိုက် မြှုဆွယ်၊သူ့ဖက်ပါအောင်
လုပ်ခဲ့တယ်။နောက်ပိုင်းရောက်တော့ ဘစ်စံမှာကံစံကိုယ်တိုင်ပဲ
ဂျာမန်ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်ပါတီကိုနည်းမျိုးစုံ နဲ့ တိုက်ခိုက် ထိုးနှက်လာတယ်။

ဖာဒီနန် လက်စလေရဲ့ တပည့်ဖြစ်ခဲ့သူ ရှုဝစ်ဇာ(ဆိုရှယ်လစ်စာရေးဆရာ၊ဥပဒေပညာရှင်)ကလည်း
မှာကံစံ ရေးတာတွေကို ဂျာမနီမှာ ဆက်ဖြန့်တယ်။ လက်လှုပ်မှစားရတဲ့ ဂျာမန်အလုပ်သမား
လူတန်းစားတွေ အလွယ်တကူ ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်ဖို့၊ ရှုဝစ်ဇာ ကဆောင်းပါးများစွာရေးပြီး ဂျာမနီ မှာ
ပုံနှိပ် ဖြန့်ချိခဲ့တယ်။ အရင်းကျမ်း၏အနှစ်သာရ ဟာ လက်ဆင် .ကမ်းမျိုးပွားသူတို့ကြောင့်
သာမန်လူတန်းစားတွေအိမ်အရောက် ခုဆို ဖတ်ရှုနိုင်ကြပြီ။ ရှုဝစ်ဇာ ဆောင်ရွက်ချက်တွေ ကို မှာကံစံ
ချီးကျူးတယ်။

ပထမအင်တာနေရှင်နယ်အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ ဂျီအန် ဖိလစ် ဘောကာ က ထပြီး အဆိုတစ်ခု တင်သွင်းတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်တွေစုစည်းရာ ပထမအင်တာနေရှင်နယ်မှာ "အရင်းကျမ်း" စာအုပ်ကို အဖွဲ့ချုပ်၏တရားဝင် အဘိဓမ္မာ လမ်းညွှန်ကျမ်းစာဖြစ်သင့်တယ် ဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက် resolution ချခဲ့ကြတယ်။

၁၈၇၁ မတ်လ ၁၈ (ပဲရစ်ကွန်မြူးန့်) ပုန်ကန်ထကြွမှုလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ပထမ အင်တာနေရှင်နယ်၏ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုဦးဆောင်မှုကြောင့်ဖြစ်လာတယ်။ ပဲရစ်ကွန်မြူးန့် ရုံးနိမ့်သွားပြီး နောက်ပိုင်း၊ ပထမအင်တာနေရှင်နယ်အဖွဲ့ချုပ်၏အထွေထွေ ကော်မတီက၊ အဖွဲ့ချုပ်ကြီးနဲ့ မှာကပ် ကိုဒေါသတကြီး ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်နေတဲ့ ဘူဂျာမီဒီယာ ၏ ဘေးအန္တရာယ်တွေကိုသိမြင်ခဲ့ပြီး၊ သူတို့ရန်က ကာကွယ်မှုပြုရမယ်လို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာမှာကပ် အမည်က ကမ္ဘာမှာ ဟိုးလေးတကျော်။

မှာကပ်ဆိုသူဟာ သိပ္ပံနည်းကျဆိုရှယ်လစ်ကျင့်စဉ် ကို ကြောင်းကျိုးပြရှင်းလင်းပေးခဲ့တဲ့ အကောင်းဆုံးအတွေးအခေါ် သမားကြီးပြီးတော့ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားတို့၏ပထမ အင်တာနေရှင်နယ်ကိုစတင်စည်းရုံးထူထောင်ပေးသူ အဖြစ် အရပ်ရပ်က လူတွေသိလာကြပြီ။

"အရင်းကျမ်း" လည်း နိုင်ငံတိုင်းကိုရောက်ပြီ။ ကမ္ဘာ့ဆိုရှယ်လစ်များ၏ အိပ်ဆောင် သဘောတရားစာပေဖြစ်လာပြီ။ ပညာတတ်ဆိုရှယ်လစ်များနှင့် သာမန်အလုပ်သမားများက ပါ အရင်းကျမ်းထဲက မှာကပ် ၏ သိပ္ပံနည်းကျ ဒဿန ကို စဖြန့်ဖြူးနေကြပြီ။ အမေရိက နယူးဂျော့ရှာမှာ အလုပ်သမားဆန္ဒပြပွဲအကြီးကြီးတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ သူတို့တွေကြားမှာအလုပ်သမားထု ကို လှုံ့ဆော်ဖို့ မှာကပ် စာအုပ်က အနှစ်ထုတ်ထားတဲ့ စာရွက်ငယ် စာတမ်းပမ်းဖလက် စာအုပ်သေးသေးလေးတွေဟာ နေရာတိုင်းမှာ ပလူပျံ နေပြီ။ မှာကပ်ပေးတဲ့သဘောတရားနဲ့ တိုက်ပွဲဝင် အလုပ်သမားတွေဟာ သူတို့တောင်းဆို ချက်တွေ၏ မှန်ကန်တည့်မတ်မှုကိုသိမြင်လာကြပြီ။

မှာကပ်၏ "အရင်းကျမ်း" စာအုပ်ကို ဥရောပမှာရှိသမျှ ဘာသာစကားပေါင်းစုံ နဲ့ ပြန်ဆို ကြတယ်။ ရုရှား၊ ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တွေ ထွက်လာတယ်။ ဂျာမန်၊ အီတလီ၊ ယန်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်၊ ဒတ်ချ် ဘာသာစကားတွေနဲ့ အနှစ်ချုပ် စာအုပ်အသေးလေးတွေကို လည်း ဖြန့်ချိထုတ်ဝေကြတယ်။ ဥရောပ နဲ့ အမေရိက နေ မှာကပ်ကိုမလိုလားတဲ့ပြိုင်ဘက်တွေက သူ့ အယူအဆတွေအပေါ် ဇောတက တက်လျှင်စီးပွားရေးပညာရှင်များက ဆိုရှယ်လစ်အမြင် ဆိုရှယ်လစ် အခြေခံ နဲ့ ပြန်တုန့်ပြန်ကြတယ်။

ထိုအခါကျမှ အစပိုင်းပြဿနာ ရှာတဲ့ သူတွေ ရဲ့ ပါးစပ်ပေါက်တွေလည်းပိတ်သွားတော့တယ်။ ယနေ့အလုပ်သမားညီလာခံ ကြီးမှာတော့ မှာကပ်၏ အရင်းကျမ်းသာလျှင်၊ အလုပ်သမားလူတန်းစားတစ်ခု၏သမ္မာ ကျမ်းစာ ဖြစ်လာတယ်။

ပထမ အင်တာနေရှင်နယ်လှုပ်ရှားမှုမှာ အဓိကခေါင်းဆောင် ဖြစ်တဲ့ မှတ်စိဟာ ကမ္ဘာ့ဆိုရှယ်လစ်လှုပ်ရှားမှုများနဲ့ အသင်းချုပ်ကြီးအတွက် အချိန် ပေးခဲ့ရတယ်။ အင်တာနေရှင်နယ် ရဲ့အလုပ်တွေကိုဦးစားပေးနိုင်ဖို့ သူ့ရဲ့ နေ့တိုင်းစာဖတ်စာရေး သုတေသန လုပ်နေတဲ့ထဲက အချိန်တွေ ခွဲပေးခဲ့ရတယ်။

ဂျန်နီ ၏ နှုတ်ဆက်ခရီး၊ မှတ်စိ ၏ ဘဝဆည်းဆာ နောက်ဆုံးရက်များ နှင့် အပြီးတိုင် စွန့်ခွာခြင်း။

ကျုပ်အကြိုက်ဆုံး အရောင်က အနီ
အကြိုက်ဆုံး နံမည်က ဂျန်နီ
(ကားလ်မှတ်စိ)

မှတ်စိ ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးနှစ်တွေ ရောက်လာခဲ့ပြီ။ ၁၈၈၁ ဒီဇင်ဘာ မှာ သူ့မိန်းမ ဂျန်နီအရင်သေတယ်။ တနှစ်အကြာ ၁၈၈၃ ဂျန်နီရီမှာ သူ့သမီးကြီးဂျန်နီချန် ပါ သေတယ်။ သည်အဖြစ်တွေကြောင့် မှတ်စိလည်း စိတ်ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်။သူ့ကျန်းမာရေး ထိုးကျသွားတော့တယ်။ သည်ဗျာပါဒတွေကပဲ နောက်ဆုံး သူ့အသက်ကိုပါ နှုတ်ယူသွားတဲ့ ဆိုးကျိုးအကြောင်းဖန်လာတယ်။

မှတ်စိ က သူ့ မိန်းမ ကိုနှစ်နှစ်ကာကာမြတ်နိုးချစ်ခင်တယ်။ ရုပ်ရည်ချောမောလှပတဲ့ဂျန်နီ ရဲ့ ကျက်သရေအလှတပါးမှာ မှတ်စိ က ဂုဏ်ယူတယ်။ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးသမားကြီးမှတ်စိဘဝမှာအဖြစ်အပျက်တွေ၊ခက်ခဲကြမ်းတမ်းမှုတွေက အများကြီး။ သည်လို ဘဝမျိုးမှာဘေးကပါရမီဖြည့်ပေးရှာတဲ့ အမျိုးသမီးတယောက် ၏ သိမ်မွေ့ကြင်နာမှု၊ လင်သား အပေါ်လုံးဝ အပ်နှင်းယုံကြည်ကိုးစားမှု၊ဒါတွေက မှတ်စိ ကို အလင်းရောင်ပေးခဲ့တယ်။ ခက်ခဲလှတဲ့ ဘဝကို ရုန်းကန်ကျိုးနပ်စေတယ်။ နောက်ဆုံးဂျန်နီ ကို အသေသတ်လိုက်တဲ့ရောဂါက မှတ်စိ ရဲ့သက်တန်းကိုပါတိုသွားစေတယ်။

သူမ ဘုန်းဘုန်းလဲတဲ့ အချိန်တွေမှာမှတ်စိ လည်းအအိပ်ပျက်၊ အစားပျက်၊ စိတ်ဆင်းရဲစရာတွေများလှတယ်။ လေကောင်းလေသန့် မရ၊ သူ့နေ့စဉ်လုပ်နေကြ ကိုယ်လက်လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို လည်းမလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ ဂျန်နီက သေရွာစီ တစစ ချဉ်းကပ် လို့နေပြီ။ သေတော့မဲ့ဇနီးသည် လူမမာ ပြန်ကောင်းလာအောင်လည်း သူ့ဘာမှမတတ်နိုင်တော့ဘူး။ သေလူကို ထိုင်ကြည့် နေရတဲ့ မှတ်စိဟာ လူပင်ပန်းစိတ်ပင်ပန်း၊ ဖိစီးမှုတွေများလွန်းလို့ ဂျိုးဂျိုးကျစပြုလာပြီ။ ဂျန်နီအတွက် သောကဝေနေတဲ့ မှတ်စိ၊ သူ့ကိုယ်တိုင်ပါ နေမကောင်းဖြစ်လာတယ်။ မှတ်စိ အဆုပ်အအေးမိ နမိုးနီးယားဝင်သွားတယ်။

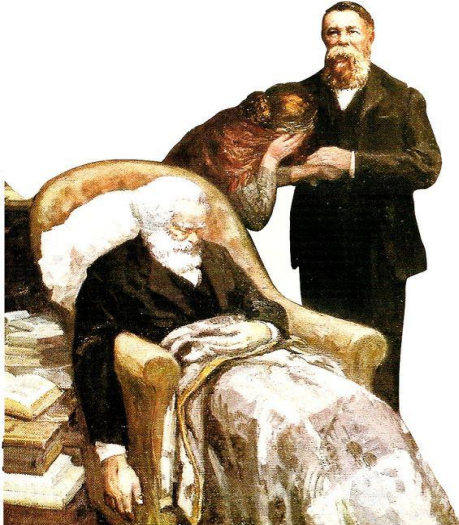
ပြန်ကောင်းမလာတော့ဘူး။ နမိုးနီးယားက မှာကပ် အသက်ကို နောက်ဆုံး တခါတည်းရွေးယူသွားခဲ့တယ်။

ဒီဇင်ဘာ ၂ရက် ၁၈၈၁၊

မှာကပ်ဇနီးဂျန်နီလူလောက က ထွက်ခွာသွားပြီ။ နောက်ဆုံးနေ့အထိ လူသားသမိုင်းကဖန်တီးလိုက်တဲ့ ရုပ်ကမ္ဘာ ကိုပဲသူမ ယုံကြည်ခဲ့တယ်။ ယုံတဲ့အတိုင်း သူမ ဘဝတလျှောက်လုံး ကွန်မြူနစ် တယောက်လိုပဲနေခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ ကွန်မြူနစ်တယောက် လို ပဲ ရိုးစင်းစွာ သေခဲ့တယ်။ သေခြင်းတရား အပေါ် သူမ ကြောက်လန့်စိတ် အလျဉ်း မရှိခဲ့ဘူး။ နောက်ဆုံး ထွက်သက် မတိုင်ခင်လေးမှာသူမက “ကားလ်...ကျမအားမရှိတော့ဘူး ... စ သွေးဆုတ်နေပြီ” ဆိုတဲ့ နားလည်စေနိုင်တဲ့စကားတစ်ခွန်းကိုထုတ်ပြောသွားတယ်။

ဒီဇင်ဘာ ၅ရက် ၁၈၈၁။

ဂျန်နီကိုဟိုင်းဂိတ်သုဿန်မှာ ဘုန်းကြီးမပါ။ ဘာသာရေးအခန်းအနားမပါ မြေမြှုပ်ကြတယ်။ မှာကပ်နဲ့ဂျန်နီ သူတို့ ဘဝ တလျှောက်လုံးခြီးခြံကျစ်လစ်စွာ၊ ပကာသနကင်းကင်း နေခဲ့ကြတဲ့အစဉ်အလာအတိုင်း သူမ သေဆုံးခြင်းဟာလူသိရှင်ကြား နာရေးပွဲကြီး မဟုတ်ခဲ့ဘူး။ ဂျန်နီဆန္ဒအတိုင်း မိသားစု၏အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေ အနည်းငယ်သာ သူမ နောက်ဆုံးခရီးကိုတိပ်ငြိမ်စွာ လိုက်ပို့ကြတယ်။ အန်ဂဲလ်စ် က ဂျန်နီ မြေပုံပေါ်မှာ သူမ အတွက်သူရေးထားတဲ့ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက် မှာတမ်းကိုကြေကွဲစွာ ဖတ်ကြားခဲ့တယ်။

သူ့ဇနီး ဆုံးပြီးကတည်းက မှာကပ် ထောင်းထောင်းကျေနေခဲ့ပြီ။ သူ စိတ်ရောလူပါပြီးပြီးကျလာပြီ။ သူ တောင့်ခံထားပေမဲ့ ဘယ်လိုမှ မရတော့ဘူး။ ဂျန်နီဆုံးပြီးတနှစ်အကြာ ၁၈၈၃ဂျန်နီဝါရီ မှာ ပါရီမှာနေတဲ့

သူသမီး အကြီးဆုံး ဂျန်နီချန် လန်ဝွတ် က ဆီးကင်ဆာနဲ့ မထင်မှတ်ပဲ သေဆုံးသွားတယ်။ မှာကံစ်
လည်းသူသမီးကြီး သတင်းကြားချိန်ကစပြီးသူပါ အရုပ်ကြိုးပြတ် ထိုးကျသွားလိုက်တာ ၊နောက်ဆုံး
သူကိုယ်တိုင်သေတဲ့ အချိန်ထိဘယ်လိုမှ ပြန် နားလံမထူ နိုင်ရှာတော့ဘူး။
မတ်လ ၁၄ရက် ၁၈၈၃၊ အသက် ၆၄နှစ်အရွယ်မှာကံစ် သူ့အလုပ်စားပွဲက
ကုလားထိုင်ပေါ်မှာထိုင်နေလျက်ကပဲ လောက ကိုစွန့်ခွာတယ်။

ပေါလ် လဖာဂ် (၁၈၉၀)